



**CURTEA SUPREMĂ
DE JUSTIȚIE**

D E C I Z I E

cu privire la respingerea recursului declarat de Mircea Plăcintă, reprezentat de avocatul Gheorghe Ionaș și admiterea recursului depus de Ministerul Justiției al Republicii Moldova,

în cauza civilă intentată la cererea de chemare în judecată depusă de Mircea Plăcintă împotriva Ministerului Justiției al Republicii Moldova, intervenient accesoriu Procuratura Generală a Republicii Moldova, cu privire la repararea prejudiciului material și moral cauzat prin acțiunile ilicite ale organelor de urmărire penală, ale procuraturii și ale instanțelor judecătorești, compensarea cheltuielilor de judecată,

împotriva deciziei din 10 octombrie 2023 a Curții de Apel Chișinău,

*(Dosarul nr. 2ra-42/24
NR. PIGD 2-21150183-01-2ra-13022024)*

Recursurile declarate după 01 septembrie 2023. Stabilirea eronată a cuantumului prejudiciului moral încasat în temeiul Legii nr.1545/1998.

Judecătoria Chișinău, sediul Centru, jud. Iu. Potînga,
Curtea de Apel Chișinău, jud. A. Malîi, R. Pulbere, A. Pahopol,

09 septembrie 2026

Textul corespunde originalului

Examinând în lipsa participanților la proces recursurile depuse de Mircea Plăcintă, reprezentat de avocatul Gheorghe Ionaș și de Ministerul Justiției al Republicii Moldova,

Curtea Supremă de Justiție, în completul compus din:

Stela Procopciuc, *Președinte*,

Gheorghe Stratulat,

Elena Croitor *judcători*,

constată următoarele:

ÎN FAPT

1. La 08 octombrie 2021, Mircea Plăcintă, reprezentat de avocatul Gheorghe Ionaș, a depus cerere de chemare în judecată împotriva Ministerului Justiției al Republicii Moldova, intervenient accesoriu Procuratura Generală a Republicii Moldova, solicitând încasarea prejudiciului moral cauzat prin acțiunile ilicite ale organelor de urmărire penală, ale procuraturii și ale instanțelor judecătorești în mărime de 1.000.000 de lei, a cheltuielilor de asistență juridică suportate în cauza penală în mărime de 32.000 de lei, a cheltuielilor de transport în mărime de 6.018 lei, a sumei de 7.000 de lei, achitată pentru efectuarea expertizei extrajudiciare psihologice și a sumei de 310 de lei, cu titlu de cheltuieli pentru servicii de copiere, încasarea cheltuielilor de asistență juridică în prezenta cauză în mărime de 5.000 de lei.

2. În motivarea acțiunii, reclamantul a invocat că la 12 decembrie 2008 Î.M.M.R. „Rocar” S.R.L. a depus plângere la Comisariatul de Poliție Ștefan Vodă referitor la faptul sustragerii a 1855 m de țevă, în valoare de 192 481,80 de lei, în care a fost vizat ca fiind implicat. Pe acest fapt, a fost audiat la examinarea materialului de către reprezentantul Comisariatului de Poliție Ștefan Vodă. Iar la 15 aprilie 2009, de către procurorul în Procuratura raionului Ștefan Vodă a fost emisă ordonanța de neîncepere a urmăririi penale, care a fost anulată prin ordonanța procurorului raionului Ștefan Vodă din 11 noiembrie 2009 și a fost începută urmărirea penală în baza art. xxxxx din Codul penal.

3. Reclamantul a precizat că la 27 iulie 2010 a traversat frontiera de stat a Republicii Moldova și a plecat pe o perioadă nedeterminată în străinătate.

4. La 11 octombrie 2010, procurorul în Procuratura raionului Ștefan Vodă a emis în privința lui Mircea Plăcintă ordonanța de punere sub învinuire privind comiterea infracțiunii prevăzute de art. xxxxx din Codul penal. Totodată, în lipsa unor citări/înștiințări cu privire la necesitatea prezentării și aducerii la cunoștință a învinuirii, la 11 octombrie 2010 s-a emis ordonanța de căutare și reținere a învinuitului Mircea Plăcintă.

5. Reclamantul a declarat că la 11 decembrie 2010, în momentul ridicării pașaportului străin, a fost reținut și ulterior a fost întocmit procesul-verbal de reținere de către ofițerul de urmărire penală al SUP CPR Ștefan Vodă, în aceeași zi fiindu-i înaintată învinuirea și audiat în calitate de învinuit. Tot la 11 decembrie 2010, procurorul în Procuratura raionului Ștefan Vodă a dispus eliberarea sa, pe motiv că organul de urmărire penală nu a prezentat probe verosimile ce ar demonstra eschivarea intenționată de la organele de drept. Urmărirea penală a fost începută la 15 aprilie 2009 și a durat până la 06 septembrie 2013, circa 4 ani și 5 luni, perioadă în care reclamantului i-a fost solicitat de nenumărate ori să fie prezent pentru efectuarea acțiunilor de urmărire penală cu participarea sa.

6. De asemenea, a afirmat că, la 11 septembrie 2013, cauza penală în privința sa a parvenit în Judecătoria Ștefan Vodă, pe rolul căreia s-a aflat până la 07 iunie 2016, perioadă în care au fost stabilite 26 de ședințe de judecată, la care era obligat să se prezinte, deplasându-se de fiecare dată din mun. Chișinău. Prin sentința din 07 iunie 2016 a Judecătoriei Ștefan Vodă a fost recunoscut vinovat de comiterea infracțiunii prevăzute de art. xxxxx din Codul penal, cu stabilirea pedepsei sub formă de închisoare pe un termen de 9 ani, cu executarea pedepsei în penitenciar de tip închis. Acțiunea civilă înaintată de „Rocar” S.R.L. a fost admisă integral și s-a încasat din contul său în beneficiul acesteia prejudiciul material în sumă de 192.481, 80 de lei.

7. Prin decizia din 06 decembrie 2016 a Curții de Apel Chișinău (pronunțată integral la 20 decembrie 2016) a fost respins ca fiind nefondat apelul inculpatului Mircea Plăcintă și apelul suplimentar al apărătorului Gheorghe Ionaș, în interesele inculpatului, cu menținerea sentinței fără modificări. După pronunțarea deciziei Curții de Apel Chișinău privind punerea în executare a pedepsei de 9 ani de închisoare, reclamantul a susținut că a fost nevoit să părăsească domiciliul din Republica Moldova și a plecat în România.

8. Prin decizia din 08 august 2017 a Curții Supreme de Justiție a fost admis recursul declarat de avocatul Gheorghe Ionaș, în numele inculpatului, a fost casată decizia din 06 decembrie 2016 a Curții de Apel Chișinău, fiind dispusă rejudecarea cauzei de către aceeași instanță de apel, în alt complet de judecată.

9. La 11 septembrie 2017 cauza penală a fost înregistrată la Curtea de Apel Chișinău, fiind stabilite 14 ședințe de judecată, la care s-a prezentat regulat, fiind obligat să se deplaseze în toate cazurile din România, unde era angajat oficial în câmpul muncii.

10. Prin decizia din 12 aprilie 2018 a Curții de Apel Chișinău a fost admisă cererea de apel depusă de Mircea Plăcintă și de către avocat în interesele acestuia, a fost casată integral sentința din 07 iunie 2016

Judecătorei Ștefan Vodă și a fost achitat de comiterea infracțiunii prevăzute de art. xxxxx din Codul penal din lipsa elementelor componente de infracțiune.

11. Prin decizia din 13 noiembrie 2018 a Curții Supreme de Justiție (pronunțată integral la 11 decembrie 2018) au fost respinse ca fiind inadmisibile recursurile ordinare declarate de procuror și reprezentantul părții vătămate „Rocar” S.R.L. împotriva deciziei din 12 aprilie 2018 a Curții de Apel Chișinău.

12. Reclamantul prin prisma prevederilor art. 13 din CEDO, art. 53 alin.(2) din Constituție, art. 2, art. 6 alin. (1), lit. (a), art. 3 alin. (1), lit. (a), (b) din Legea privind modul de reparare a prejudiciului cauzat prin acțiunile ilicite ale organelor de urmărire penală, ale procuraturii și ale instanțelor judecătorești nr. 1545-XIII din 25 februarie 1998 (în continuare Legea nr.1545/1998), art. 2007 alin. (1) din Codul civil, a invocat că a fost deferit justiției pentru o faptă care nu a comis-o, fiind declarat nevinovat prin decizia din 12 aprilie 2018 a Curții de Apel Chișinău și irevocabil prin decizia instanței de recurs din 13 noiembrie 2018. Astfel, a considerat că este în drept să pretindă din contul statului Republica Moldova repararea prejudiciului cauzat prin acțiunile ilicite ale organelor de urmărire penală, ale procuraturii și instanțelor judecătorești. Acțiunile organelor de urmărire penală și ale instanțelor judecătorești de condamnare, în sensul legii se consideră ilicite în sine. Caracterul lor ilegal se manifestă prin încălcarea principiului general, potrivit căruia nici o persoană nevinovată nu poate fi trasă la răspundere și nu poate fi judecată. Astfel, în temeiul dispozițiilor legale citate, intervine obligația generală a statului de a repara persoanelor fizice prejudiciul moral cauzat prin acțiunile ilicite ale organelor de urmărire penală, ale procuraturii și ale instanțelor judecătorești.

13. Cu referire la quantumul prejudiciului moral cauzat prin tragerea ilegală la răspunderea penală, reclamantul a menționat că urmează să se țină cont de prevederile art. 11 din Legea nr.1545/1998. Astfel, în cauza penală dedusă justiției a fost învinuit de comiterea infracțiunii prevăzute la art. xxxxx din Codul penal, care conform art. 16 al aceluiași cod reprezintă o infracțiune deosebit de gravă, care prevede în exclusivitate o pedeapsă sub formă de închisoare de la 8 la 15 ani. Din constatările deciziei instanței de apel privind achitarea sa, menținute de instanța de recurs, se atestă încălcările comise de organul de urmărire penală în ceea ce vizează învinuirea adusă, fiind una incertă, întrucât partea acuzării nu a specificat și nu a probat timpul în care s-ar fi comis fapta de delapidare, lipsa laturii obiective, subiectul special și obiectul material. Totodată, prima instanță prin sentința din 07 iunie 2016 și instanța de apel prin decizia din 06 decembrie 2016 au dispus condamnarea sa ilegală la o pedeapsă de 9 ani închisoare cu executare în penitenciar de tip închis.

14. În contextul jurisprudenței CtEDO, reclamantul a afirmat că unul din criteriile orientative generale de apreciere a prejudiciului moral, este criteriul echității. Modul de acordare a satisfacției echitabile, trebuie determinat în raport cu prejudiciul moral suferit, gravitatea acestuia, importanța și consecințele pentru victimă. Din circumstanțele cauzei penale rezultă că a fost pornit în privința sa de către organul de urmărire un proces penal pentru comiterea infracțiunii prevăzute de art. xxxxx din Codul penal, infracțiune deosebit de gravă care prevede în exclusivitate o pedeapsă sub formă de închisoare (de la 8 la 15 ani); o perioadă îndelungată a fost învinuit de comiterea unei infracțiuni de delapidare, pe care de fapt nu a comis-o; până la aducerea la cunoștință a învinuirii a fost reținut de către organele de poliție, după înaintarea învinuirii a fost audiat în calitate de învinuit, o perioadă îndelungată a participat în ședințele de judecată sub presiunea executării unei pedepse sub formă de închisoare pe un termen de 9 ani de zile iar ulterior punerii în executare a pedepsei de 9 ani închisoare a fost nevoit să părăsească Republica Moldova și să locuiască în altă țară sub presiunea arestării din cauza anunțării sale în căutare, fiind astfel nevoit să evite locurile publice și să se ascundă în permanență, procesul său penal la faza urmăririi penale și judecării cauzei a durat aproximativ 10 ani de zile, fiind obligat să se prezinte la solicitările organului de urmărire penală și la 40 de ședințe de judecată din instanțele de fond și apel.

15. Reclamantul, în legătură cu evaluarea prejudiciului moral suferit și consecințele procesului penal asupra lui, a solicitat efectuarea unui raport de expertiză extrajudiciară psihologică. Conform raportului de expertiză extrajudiciară nr. 18 din 22 martie 2021 s-a constatat că: în urma aprecierii rezultatelor examinărilor efectuate, expertul a ajuns la concluzia că lui Mircea Plăcintă ca urmare a procesului judiciar penal, derulat în privința sa pe capătul de acuzare în temeiul prevederilor at. xxxxx din Codul penal, i-a fost grav afectată integritatea psihică și fizică; i-a fost lezat direct întregul său sistem de valori; i-a fost condiționată dezvoltarea unui spectru larg de suferințe psihice ca: xxxxx, aceste simptome întinzându-se pe parcursul a mai multor luni, unele din ele găsindu-și ecou până în prezent ca: xxxxx. De asemenea expertul a stabilit că este o persoană rațională, ce prezintă dezvoltare intelectuală înaltă, este rigid, întâmpină dificultăți în stabilirea contactelor personale, neimpulsiv, orientat spre realitate, echilibrat, cu tendința spre independență, neconflictuos și neagresiv, neautoritar, comunicabil, conștient, perseverent, moralist, cu bun simț, responsabil cu simțul datoriei dezvoltat, nu este viclean, sensibil, repede se dezechilibrează în situații de constrângere emoțională, firesc, sentimental, sincer, ceea ce îl caracterizează ca personalitate xxxxx. La fel, expertul a ajuns la concluzia că suferințele psihice și fizice suportate de către expertizatul Mircea Plăcintă sunt în strânsă legătură cauzală cu cercetarea sa penală, derulată urmare a plângerii depuse de administratorul „Rocar” S.R.L. Expertul a stabilit că

aceste daune morale suportate de expertizat își au ecou până în prezent, având în vedere prezența disconfortului emoțional pe care îl resimte de fiecare data când revine în Republica Moldova, sentimentul de insecuritate pe care îl resimte aflându-se în Republica Moldova și reactualizarea traumei de fiecare data când revine acasă de peste hotare. Severitatea șocului emoțional pe care l-a suportat expertizatul Mircea Plăcintă se mai atestă și prin depistarea tulburării de stres posttraumatic. De asemenea, în rezultatul evenimentului psihotraumatizant - cercetarea sa penală derulată pe parcursul a 10 ani, soldată cu învinuirea sa în comiterea infracțiunii prevăzute de art. xxxxx din Codul penal, urmată de achitare, reclamantul a dezvoltat suferințe psihice și fizice. Reieșind din acestea, precum și din particularitățile sale individuale-psihologice și sistemul de valori, care a fost în totalitate lezată urmare a acțiunilor de urmărire penală și anchetă judiciară soldată cu condamnarea sa și apoi cu achitarea sa peste doi ani, prejudiciu moral suportat este de grad înalt, (emoții de intensitate înaltă, ce se prelungesc în timp, depășesc indicatorul temporal și scad efectivitatea activităților ce temporar lezează adaptarea psihofiziologică și social psihologică a persoanei). Din cumulul tuturor argumentelor indicate se atestă că pe parcursul examinării cauzei penale -10 ani și ulterior a suportat un prejudiciu moral de grad înalt, i-a fost grav afectată integritatea psihică și fizică, i-a fost lezată direct întregul său sistem de valori, i-a fost condiționată dezvoltarea unui spectru larg de suferințe psihice ca: xxxxx precum și suferințe fizice: xxxxx, etc.

16. Reclamantul a indicat că unul din criteriile orientative generale de apreciere a prejudiciului moral este criteriul echității, care exprimă că indemnizația trebuie să prezinte o justă și integrală despăgubire. În temeiul CEDO, acest criteriu se traduce prin necesitatea ca partea vătămată să primească o satisfacție echitabilă pentru prejudiciul moral suferit. În jurisprudența sa, Curtea Europeană a stabilit că scopul satisfacției echitabile este de a repara prejudiciul cauzat reclamantului ca urmare a evenimentelor contrare Convenției (Scozzari și Giunta împotriva Italiei, 13 iulie 2000, p. 248-250). Atunci când acordă satisfacția echitabilă, Curtea aplică regula *restitutio in integrum*, aceasta cere ca compensațiile cu titlu de prejudiciu moral acordate la nivel național pentru violarea Convenției să fie comparabile cu cele acordate de CtEDO în cauze similare (hotărârea Ciorap nr. 2 împotriva Moldovei, 2010). În opinia reclamantului, totalitatea acestor circumstanțe, având în vedere principiile compensării echitabile și rezonabile a prejudiciului moral, suferințele morale cauzate de perioada îndelungată a desfășurării procesului penal, gravitatea infracțiunii incriminate, stabilirea unei pedepse sub formă de închisoare pe un termen de 9 ani de zile, anunțarea ilegală în căutare, starea de stres, incertitudine și frustrare cauzate reclamantului un timp îndelungat (10 ani de zile) și ținând cont de rezonanța pe care a avut-o în localitate informația despre învinuirea

și condamnarea acestuia în comiterea infracțiunii incriminate și anunțarea acestuia în căutare, prejudiciul moral cauzat pentru tragerea ilegală la răspundere penală și stabilirea ilegală a unei pedepse privative de libertate urmează a fi estimat la suma de 1.000.000 de lei.

17. Reclamantul cu referire la prevederile art. 65 alin. (4) coroborat cu art. 64 alin. (2) pct. 23 și art. 23 alin. (3) din Codul de procedură penală, precum și art. 7 lit. e) din Legea nr. 1545/1998, art. 63 alin.(4) din Legea cu privire la avocatură nr. 1260 din 19 iulie 2002, criteriile de care urmează a se ține cont la determinarea cuantumului, precum și pornind de la practica CtEDO, care relevă că cheltuielile pentru asistență juridică trebuie să fie necesare, realmente angajate și rezonabile ca mărime, a afirmat că pentru asistența juridică acordată în cauza penală a achitat suma de 32.000 de lei în faza urmăririi penale și examinării cauzei de către instanța de fond, conform bonului de plată seria XL nr. 082684 din 24 octombrie 2019 și actului de primire-predare din 24 octombrie 2019, în baza contractului de asistență juridică din 11 decembrie 2010. În opinia reclamantului, cheltuielile de asistență juridică în sumă de 32.000 de lei sunt reale, necesare și se înscriu în limita celor rezonabile, având în vedere complexitatea cauzei penale, durata urmăririi penale, volumul de lucru efectuat de avocat în cadrul urmăririi penale, participarea avocatului în ședințele de judecată (în prima instanță).

18. Totodată, a susținut că în corespundere cu prevederile art. 7 lit. a) și g) din Legea nr. 1545/1998, urmează a-i fi compensat salariul și alte venituri provenite din muncă și cheltuielile efectuate în legătură cu chemările în organele de urmărire penală, procuratură și instanțe. Conform proceselor verbale a ședințelor de judecată din 18 octombrie 2017, 15 noiembrie 2017, 12 decembrie 2017, 27 decembrie 2017, 22 ianuarie 2018, 30 ianuarie 2018, 05 martie 2018, 19 martie 2018, 12 aprilie 2018, a participat la examinarea cauzei sale penale în instanța de apel. Or, prin decizia din 06 decembrie 2016 a Curții de Apel Chișinău (pronunțată integral la 20 decembrie 2016) a fost respins apelul inculpatului și apelul suplimentar al apărătorului, cu menținerea sentinței primei instanțe. Astfel, a fost pusă în executare pedeapsa sub formă de închisoare pe un termen de 9 ani. Imediat după pronunțarea deciziei ilegale de condamnare, a fost nevoit la 07 decembrie 2016, ora 23:26 să părăsească familia și locul de trai, deplasându-se în România.

19. Reclamantul a fost angajat conform contractului individual de muncă nr. 19 din 03 februarie 2017, în calitate debitor semifabricat la S.R.L. „EUROFOAM”, cu sediul în România, iar pentru a se prezenta la ședințele de judecată din instanța de apel, se deplasa tur-retur România-Republica Moldova.

20. Potrivit ordinului Ministerului Transporturilor și Infrastructurii Drumurilor cu privire la majorarea tarifelor în transport de călători și bagaje pe rute regulate nr. 231 din 22 octombrie 2013, tarifele-plafonate în transportul auto de călători pe rute suburbane și interurbane (pentru un pasager/kilometru) cu mijloc de transport auto constituie 0,46 de lei. Extrasul din sistemul informațional integrat al Poliției de Frontieră din 22 ianuarie 2021 și biletele de călătorie atestă că reclamantul a ieșit din Republica Moldova la 07 decembrie 2016 (a doua zi de la punerea în executare a pedepsei sub formă de închisoare pe un termen de 9 ani). La 18 octombrie 2017, ora 10:56 a intrat în Republica Moldova și a ieșit la 19 octombrie 2017 ora 1:12 din Republica Moldova, prin PCTF Leușeni, a participat la ședința de judecată din 18 octombrie 2017, ora 15.00. La 15 noiembrie 2017, ora 3:09 a intrat în Republica Moldova și a ieșit la 15 noiembrie 2017 ora 23:35 din Republica Moldova, prin PCTF Sculeni, a fost prezent la ședința de judecată din 15 noiembrie 2017, ora 10.00. La 14 noiembrie 2017 s-a deplasat pe ruta Sibiu-Chișinău și a achitat pentru serviciile de transport suma de 180 RON (conform cursului oficial pentru ziua respectivă al BNM constituie 793,80 de lei MD) și retur la aceeași rută Chișinău-Sibiu - suma de 80 RON (conform cursului oficial al BNM constituie 356 de lei MD). La 29 noiembrie 2017, ora 8:11, a intrat în Republica Moldova și a ieșit la 30 noiembrie 2017 ora 5:07 din Republica Moldova, prin PCTF Sculeni, ședința de judecată a avut loc la 19 noiembrie 2017, ora 18:34, la care a fost prezent; la 12 decembrie 2017, ora 3:03 a intrat în Republica Moldova și a ieșit la 13 decembrie 2017 ora 0:08 din Republica Moldova, prin PCTF Sculeni, a participat la ședința de judecată din 12 decembrie 2017, ora 10:00. La 11 decembrie 2017 pentru ruta Sibiu-Chișinău a achitat serviciile de transport în sumă de 80 RON (conform cursului oficial pentru ziua respectivă al BNM constituie 349,60 de lei MD). La 27 decembrie 2017, ora 3:50 a intrat în Republica Moldova și a ieșit la 28 decembrie 2017 ora 0:13 din Republica Moldova, prin PCTF Sculeni, a fost prezent la ședința de judecată din 27 decembrie 2017, ora 10:03. La 26 decembrie 2017 a circulat cu ruta Brașov-Chișinău, pentru ce a achitat suma de 70 RON (conform cursului oficial pentru ziua respectivă al BNM constituie 306,6 lei MD). La 21 ianuarie 2018, ora 3:01 a intrat în Republica Moldova și a ieșit la 23 ianuarie 2018 ora 0:34 din Republica Moldova, prin PCTF Sculeni, pentru a participa la ședința de judecată din 22 ianuarie 2018, ora 10:10. La 20 ianuarie 2018 pentru serviciile de transport ruta Sibiu-Chișinău a achitat suma de 100 RON (conform cursului oficial pentru ziua respectivă al BNM constituie 445 de lei MD), iar la 22 ianuarie 2018 pentru ruta Chișinău-Sibiu a achitat pentru transport suma de 395 de lei MD. La 30 ianuarie 2018, ora 3:49 a intrat în Republica Moldova și a ieșit la 31 decembrie 2018 ora 0:13 din Republica Moldova, prin PCTF Sculeni, a fost prezent la ședința de judecată din 30 ianuarie 2018, ora 14.00. La 29 ianuarie

2017 pentru ruta Sibiu-Chișinău a achitat serviciile de transport în sumă de 100 RON (conform cursului oficial pentru ziua respectivă al BNM constituie 446 de lei MD). La 04 martie 2018, ora 3:03 a intrat în Republica Moldova și a ieșit la data de 06 martie 2018 ora 0:15 din Republica Moldova, prin PCTF Sculeni, a participat la ședința de judecată din 05 martie 2018, ora 09:13. La 03 martie 2018 pentru transportul pe ruta Sibiu-Chișinău a achitat suma de 100 RON (conform cursului oficial pentru ziua respectivă al BNM constituie 436 de lei MD), iar ulterior la 05 martie 2018 pentru ruta Chișinău-Sibiu a achitat serviciile de transport în sumă de 395 de lei MD). La 18 martie 2018, ora 3:09 a intrat în Republica Moldova și a ieșit la 20 martie 2018, ora 0:44 din Republica Moldova, prin PCTF Sculeni, a fost prezent la ședința de judecată din 19 martie 2018, ora 13:00. La 17 martie 2018 pentru serviciile de transport pe ruta Sibiu-Chișinău a achitat suma de 100 RON (conform cursului oficial pentru ziua respectivă al BNM constituie 437 de lei MD). La 01 aprilie 2018, ora 3:42 a intrat în Republica Moldova și a ieșit la 03 aprilie 2018 ora 0:13 din Republica Moldova, prin PCTF Sculeni, ședința de judecată a avut loc la 02 aprilie 2018, ora 17:17. La 31 martie 2018 pentru transportul pe ruta Sibiu-Chișinău a achitat suma de 100 RON (conform cursului oficial pentru ziua respectivă al BNM constituie 435 de lei MD), iar retur la 02 aprilie 2018 pentru ruta Chișinău-Sibiu a achitat serviciile de transport în sumă de 395 de lei MD). La 12 aprilie 2018, ora 3.07 a intrat în Republica Moldova și a ieșit la 13 aprilie 2018 ora 0:13 din Republica Moldova, prin PCTF Sculeni, fiind prezent la ședința de judecată din 12 aprilie 2018, ora 15:54. La 11 aprilie 2018 pentru serviciile de transport pe ruta Sibiu-Chișinău a achitat suma de 100 RON (conform cursului oficial pentru ziua respectivă al BNM constituie 433 de lei MD), iar la 12 aprilie 2018 pentru ruta Chișinău-Sibiu a achitat serviciile de transport în sumă de 395 de lei MD). Prin cumularea tuturor cheltuielilor de transport în legătură cu prezentarea în ședințele de judecată a instanței de apel, suma totală constituie 6.018 de lei, care urmează a fi încasată din bugetul de stat.

21. Reclamantul a mai declarat că pentru înaintarea acestei acțiuni civile, la fel a suportat cheltuieli de asistență juridică acordată de avocat în mărime de 5.000 de lei, conform bonului de plată anexat la materialele dosarului. Aceste cheltuieli de asistență juridică le consideră rezonabile ca mărime, necesare și realmente angajate.

22. La fel, a pretins compensarea cheltuielilor suportate în vederea evaluării și confirmării pretențiilor de reparare a prejudiciului moral cauzat, or, a încheiat contractul de prestare a serviciilor de expertiză extrajudiciară psihologică nr. 03 din 23 ianuarie 2021, pentru ce a achitat suma de 7.000 de lei, prin bonul de plată seria QL nr. 976460.

POZIȚIA PRIMEI INSTANȚE

23. Prin hotărârea din 02 februarie 2023 a Judecătoriei Chișinău, sediul Centru, corectată prin încheierea din 03 februarie 2023 a Judecătoriei Chișinău, sediul Centru, s-a admis parțial cererea de chemare în judecată depusă de Mircea Plăcintă. S-a încasat de la bugetul de stat al RM, prin intermediul Ministerului Justiției al Republicii Moldova, în beneficiul lui Mircea Plăcintă suma de 100.000 de lei cu titlu de prejudiciu moral cauzat prin acțiunile ilicite ale organelor de urmărire penală, ale procuraturii și ale instanțelor judecătorești. S-a încasat de la bugetul de stat al RM, prin intermediul Ministerului Justiției al Republicii Moldova, în beneficiul lui Mircea Plăcintă suma de 45.018 lei, cu titlu de prejudiciu material, cauzat prin acțiunile ilicite ale organelor de urmărire penală, ale procuraturii și ale instanțelor judecătorești, constituită din cheltuieli pentru asistență juridică (onorarii avocațiale) suportate în dosarul penal în mărime totală de 32.000 de lei, costuri de transport în mărime totală de 6.018 lei și costuri privind efectuarea expertizei extrajudiciare în mărime de 7.000 de lei. S-a încasat de la bugetul de stat al RM, prin intermediul Ministerului Justiției al Republicii Moldova, în beneficiul lui Mircea Plăcintă suma de 4.000 de lei, cu titlu de cheltuieli de judecată, proporțional părții admise prin compensarea cheltuielilor pentru asistență juridică (onorariu avocațial). În rest, acțiunea s-a respins ca fiind neîntemeiată.

EXERCITAREA CĂII DE ATAC ÎN ORDINE DE APEL

24. La 07 februarie 2023, Ministerul Justiției al Republicii Moldova a declarat apel împotriva hotărârii din 02 februarie 2023 a Judecătoriei Chișinău, sediul Centru, solicitând admiterea acestuia, casarea hotărârii primei instanțe în partea admiterii parțiale a acțiunii, emiterea unei noi hotărâri în această parte de respingere a acțiunii.

25. La 24 februarie 2023, prin intermediul poștei terestre (Vol.I, f.d. 157¹) Procuratura Generală a Republicii Moldova a depus cerere de apel împotriva hotărârii din 02 februarie 2023 a Judecătoriei Chișinău, sediul Centru, solicitând admiterea acesteia, casarea hotărârii primei instanțe, emiterea unei noi hotărâri de respingere a acțiunii.

26. La 02 martie 2023, Mircea Plăcintă, reprezentat de avocatul Gheorghe Ionaș, a declarat apel împotriva hotărârii din 02 februarie 2023 a Judecătoriei Chișinău, sediul Centru, solicitând admiterea acestuia, casarea parțială a hotărârii, emiterea unei noi hotărâri de admitere integrală a acțiunii cu privire la încasarea prejudiciului moral în mărime de 1.000.000 de lei și a sumei de 5.000 de lei, cu titlu de cheltuieli de asistență juridică.

POZIȚIA INSTANȚEI DE APEL

27. Prin decizia din 10 octombrie 2023 a Curții de Apel Chișinău s-au respins apelurile declarate de Mircea Plăcintă, reprezentat de avocatul Gheorghe Ionaș, Ministerul Justiției al Republicii Moldova și Procuratura

Generală a Republicii Moldova și s-a menținut hotărârea din 02 februarie 2023 a Judecătoriei Chișinău, sediul Centru.

EXERCITAREA CĂII DE ATAC ÎN ORDINE DE RECURS

28. La 11 ianuarie 2024, prin intermediul poștei electronice (Vol.II, f.d.3), Mircea Plăcintă, reprezentat de avocatul Gheorghe Ionaș, a depus cerere de recurs împotriva deciziei din 10 octombrie 2023 a Curții de Apel Chișinău, solicitând admiterea acesteia, casarea parțială a hotărârii primei instanțe, a deciziei instanței de apel, pronunțarea unei noi hotărâri de admitere integrală a acțiunii privind încasarea sumei de 1.000.000 de lei, cu titlu de prejudiciul moral cauzat prin acțiunile ilicite ale organelor de urmărire penală, procuraturii și ale instanței judecătorești și a sumei de 5.000 de lei cu titlu de cheltuieli de asistență juridică.

29. În susținerea recursului a invocat prevederile art. 432 alin. (1), lit. a), lit.b), lit.e) din Codul de procedură civilă și în esență reiterând cronologic circumstanțele de fapt conform cererii de chemare în judecată, a considerat că suma despăgubirii morale de 100.000 de lei acordată de către instanța de fond și instanța de apel în legătură cu tragerea ilegală la răspundere penală nu este una echitabilă în coraport cu suferințele psihice suferite. Instanțele judecătorești nu au oferit o satisfacție echitabilă și nu au respectat obligația de a repara integral violarea drepturilor sale. La stabilirea cuantumului prejudiciului moral, nu s-a ținut cont de hotărârile CtEDO, în cauzele Ciorap c. Moldovei din 20 iulie 2010 și Grecu c. Moldovei din 30 mai 2017 din care rezultă că: „obiectul și scopul care stau la baza Convenției, așa cum este prevăzut de articolul 1, este că drepturile și libertățile trebuie să fie garantate de către statul contractant, în limitele jurisdicției sale. Este esențial, pentru mecanismul de protecție stabilit de Convenție, ca sistemele naționale să ofere ele însele despăgubiri pentru încălcarea dispozițiilor sale, iar Curtea să exercite, în același timp, un rol de supraveghere sub rezerva principiului subsidiarității (a se vedea A. și alții c. Marii Britanii [MC], nr. 3455/05, § 174, ECHR 2009). În speța, unde Curtea Supremă a examinat litigiul și a constatat violarea articolului 3 al Convenției, Curtea consideră că ar fi justificat să se ajungă la o concluzie contrară numai dacă s-ar constata că instanța națională a interpretat sau aplicat greșit principiile legale relevante sau a ajuns la o concluzie care este în mod vădit nerezonabilă (a se vedea, mutatis mutandis, A. și Alții, citat anterior, § 174)”. Potrivit hotărârii CtEDO, în cauza Odgon c. Republicii Moldova din 20 octombrie 2016, „Curtea consideră că suma oferită de instanțele naționale este considerabil mai mică decât minimul general acordat de către aceasta în cauzele în care a stabilit o încălcare a Articolului 8 de către Republica Moldova, chiar și luând în considerare diferențele dintre aceste decizii.”

30. Totodată, a menționat că la determinarea cuantumului despăgubirilor urmează să se respecte criteriul echității, care presupune că despăgubirile

pentru prejudiciul moral trebuie să fie juste, raționale și echitabile, adică trebuie stabilite în așa fel încât să asigure efectiv o compensare suficientă a prejudiciului moral cauzat, cu menținerea echilibrului între daunele efectiv pricinuite și suma acordată. CtEDO a reținut că partea vătămată urmează să primească o satisfacție echitabilă pentru prejudiciul moral suferit. Cuantumul despăgubirilor trebuie astfel stabilit, încât acestea să aibă efect compensatoriu și nu trebuie să constituie nici sume excesive pentru autorii daunelor și nici venituri nejustificative pentru victimele acestora. În jurisprudența sa, Curtea a stabilit că scopul satisfacției echitabile este de a repara prejudiciul cauzat reclamantului ca urmare a evenimentelor contrare Convenției (Scozzari și Giunta împotriva Italiei, 13 iulie 2000, p. 248-250). Atunci când acordă satisfacția echitabilă, Curtea aplică regula *restitutio in integrum*, aceasta cere ca compensațiile cu titlu de prejudiciu moral acordate la nivel național pentru violarea Convenției să fie comparabile cu cele acordate de CtEDO în cauze similare (hotărârea Ciorap nr.2 c. Moldovei, 2010). Sub aspectul dat, a considerat relevante speței cauzele CtEDO Ganea c. Moldovei, nr. 2474/06 și Boicenco C. c. Moldovei, nr. 25688/09, în care reclamantilor li s-a acordat suma de 6.000 euro pentru detenție ilegală. În cauza Mătășaru și Savițchi c. Moldovei (nr. 43038/13, 10 iulie 2018), Curtea a notat că sumele acordate la nivel național cu titlu de despăgubire pentru prejudiciul moral suferit au fost considerabil mai mici decât cele acordate de către Curte în cauze similare și a făcut referire la cauza Brega și alții c. Moldovei (nr. 61485/08, 24 ianuarie 2012), în care unuia dintre reclamanti i-a fost acordată suma de 10.000 de euro urmare a patru cazuri distincte de încălcare a art.5 și art. 11 din Convenție în circumstanțe similare. Prin urmare, instanțele naționale trebuie să țină cont de satisfacția echitabilă acordată de către Curte în situații similare și să acorde despăgubiri comensurabile în acest sens pentru prejudiciul cauzat prin încălcarea art. 5 din Convenție.

31. Recurentul a considerat că suma de 100.000 de lei acordată de către instanța de fond și instanța de apel, cu titlul de prejudiciu moral pentru tragerea ilegală la răspundere penală a lui Mircea Plăcintă este vădit disproporțională încălcării constatate și contravine jurisprudenței unificate a Curții Supreme de Justiție și a CtEDO. În context, a menționat cauza Manole, în care prin hotărârea din 08 februarie 2023 a Judecătoriei Chișinău, sediul Centru, și decizia din 13 iunie 2023 a Curții de Apel Chișinău, reclamantei i s-a acordat suma de 800.000 de lei cu titlu de prejudiciu moral pentru tragerea ilegală la răspundere penală, într-o situație vădit mai blândă comparativ cu a sa. Însă lui i s-a acordat o sumă mai mică ce nu va duce la despăgubirea deplină. Precedentul judiciar nu constituie un izvor de drept pentru R. Moldova, însă jurisprudența CtEDO, cauza Beian c. României, hotărârea din 06 decembrie 2007, s-a indicat că: „divergențele de jurisprudență este în sine contrară principiului siguranței publice, care este

implicită în ansamblul articolelor Convenției și care constituie unul din elementele fundamentale a statului de drept (Beian vs România, Baranowski vs Polonia). În loc să-și îndeplinească rolul său, stabilind o practică de urmat, Curtea Supremă de Justiție a devenit ea însăși sursa nesiguranței, micșorând astfel încrederea publicului în sistemul judiciar și respectiv are loc o încălcare a dreptului la un proces echitabil.”

32. De asemenea, adoptarea unor hotărâri diferite în cauze similare constituie o discriminare a persoanelor și o diferență de tratament între recurent și celelalte persoane, aflate într-o situație similară cu a sa, iar faptul dat constituie o violare a articolului 14 din CEDO. Astfel, suma despăgubirii morale de doar 100.000 de lei acordată de către instanța de fond și instanța de apel în legătură cu tragerea ilegală la răspundere penală, în opinia recurrentului, nu este una echitabilă în coraport cu suferințele psihice suferite. Instanța judecătorească nu a oferit o satisfacție echitabilă și nu a respectat obligația de a repara integral violarea drepturilor sale, motive pentru care continuă să fie victima încălcărilor, ceea ce-i oferă dreptul de a se adresa Curții Europene a Drepturilor Omului pentru apărarea drepturilor sale.

33. Cu referire la prevederile art. 82, art. 94 alin.(1) din Codul de procedură civilă, recurentul a afirmat că în legătură cu înaintarea acestei acțiuni a suportat cheltuieli pentru acordarea asistenței juridice, achitând avocatului suma de 5.000 de lei, conform bonului de plată anexat, iar cheltuielile de asistență juridică sunt rezonabile ca mărime, necesare și realmente angajate.

34. La 22 ianuarie 2024, Ministerul Justiției al Republicii Moldova a depus cerere de recurs împotriva deciziei din 10 octombrie 2023 a Curții de Apel Chișinău, solicitând admiterea acesteia, casarea deciziei instanței de apel și a hotărârii prime instanțe, emiterea unei noi hotărâri de respingere integrală a acțiunii.

35. În susținerea recursului a invocat prevederile art. 432 alin. (1), lit. b) și e) din Codul de procedură civilă, motivând că decizia instanței de apel și hotărârea primei instanțe sunt neîntemeiate și pasibile casării. Instanța de apel la adoptarea soluției judecătorești a aplicat eronat normele de drept material ce țin de încasarea prejudiciului cauzat prin acțiunile ilicite ale organelor de urmărire penală, ale procuraturii și ale instanțelor judecătorești. Or, pentru aplicabilitatea prevederilor din Legea nr. 1545/1998 necesită a fi întrunite cumulativ, atât circumstanțele prevăzute de art. 6 - dreptul la repararea prejudiciului, cât și de art. 3 - cazurile de reparare a prejudiciului material și moral. Prin urmare, normele legale în cauză sunt indisolubile și nu pot fi aplicate separat. Coroborând norma legală cu situația din prezenta speță, a remarcat că instanța de fond corect a constatat că în privința intimatului/reclamantului Mircea Plăcintă a fost emisă sentință de achitare Acest aspect nici nu a fost negat sau contestat. Totuși, motivarea instanței de

apel precum că reclamantul/intimatul este în drept să solicite compensarea prejudiciului cauzat în conformitate cu prevederile Legii nr.1545/1998, dat fiind faptul că în speță se întrunesc temeiurile stabilite de art. 3 lit. a) și lit. c) și art. 6 lit. b) al Legii nr. 1545/1998, este nefondată și eronată, în condițiile în care art.3 alin.(1) din Legea nr. 1545/1998 stabilește condițiile când este reparabil prejudiciul, iar din norma enunțată se deduce că nu orice acțiune a organelor de drept și judecătorești atrage răspunderea Statului.

36. În ceea ce privește aplicarea în privința intimatului/reclamantului Mircea Plăcintă a măsurilor preventive, recurentul a notat că aplicarea acestor instrumente reprezintă o modalitate legală și necesară pentru buna desfășurare a urmăririi penale, în vederea elucidării tuturor circumstanțelor. În acest sens, organul de urmărire penală a avut obligația de a lua toate măsurile prevăzute de lege pentru cercetarea sub toate aspectele, completă și obiectivă a circumstanțelor invocate în actul de sesizare, de a constata atât circumstanțele care dovedesc vinovăția, cât și cele care îl dezvinovătesc, precum și circumstanțele care atenuează sau agravează răspunderea penală. Totodată, o eventuală clasare a unei cauzei penale nu trebuie percepută ca un rebut în activitatea organului de urmărire penală, dar ca o activitate normală de examinare a unei cauze penale. Mai mult, potrivit recomandărilor hotărârii nr. 7 din 04 iulie 2005 a Plenului Curții Supreme de Justiție cu privire la practica asigurării controlului judecătoresc de către judecătorul de instrucție în procesul urmăririi penale, ordonanțele de recunoaștere în calitate de bănuît și/sau învinuit sunt niște procedee legate de desfășurarea normală a urmăririi penale și prin sine însăși nu afectează drepturile sau libertățile constituționale ale persoanei, precum și nici nu sunt pasibile de atacare. Recunoașterea persoanei în calitate de bănuît și/sau învinuit este o măsură procesuală prevăzută de lege, necesară într-o societate democratică în vederea stabilirii adevărului, are un scop legitim de a asigura măsuri eficiente de luptă cu criminalitatea și acest scop este proporțional anumitor restricții care pot avea loc în cadrul desfășurării urmăririi penale. În această ordine de idei, în vederea invocării Legii nr. 1545/1998, a evidențiat că este important și necesar să se constate ilegalitatea actului procedural emis de către organul de drept. Respectiv, dacă se demonstrează printr-un act judecătoresc de dispoziție irevocabil că acțiunile întreprinse de către organul de urmărire penală sunt/au fost ilegale, atunci dreptul la despăgubire apare indiferent de faptul dacă este vinovată sau nu persoana. Or, instanța de fond, cât și instanța de apel urmau să indice expres actul care justifică răspunderea statului. Astfel, în sensul prevederilor enunțate rezultă expres că pentru angajarea răspunderii statului pentru prejudiciul cauzat prin erori judiciare și de urmărire penală, sunt necesare unele condiții speciale, și anume existența faptei ilicite. Or, nu orice acțiune a organelor de urmărire penală și judecătorești atrage răspunderea instantă a Statului. La materialele cauzei nu există niciun act procedural definitiv și irevocabil al judecătorului de

instrucție sau a unui eventual organ ierarhic superior, prin care s-a stabilit ca fiind ilegale acțiunile organului de urmărire penală. Aici a menționat decizia din 14 mai 2014 a Curții Supreme de Justiție, în cauza Cojocaru R. către Ministerul Finanțelor, în care s-a menționat: „Instanța de recurs, analizând materialele cauzei, ajunge la concluzia că acțiunile organelor de urmărire penală, în contextul circumstanțelor avute loc, la caz au fost întemeiate și licite, din care considerente pretențiile reclamantului nu se încadrează în prevederile Legii nr.1545-XIII din 25 februarie 1998.”

37. Recurentul a declarat că instanța de apel nejustificat și neîntemeiat a menținut hotărârea instanței de fond, în condițiile în care prezenta acțiune nu întrunește toate condițiile de aplicabilitate a Legii nr. 1545/1998. Or, în astfel de situații nu există niciun temei legal de a solicita încasarea acestui prejudiciu. Subsecvent, însuși emiterea sentinței de achitare consideră a fi un aspect plauzibil, ce prin sine poate constitui o satisfacție echitabilă pentru presupusul prejudiciu pretins. Atât cu referire la instanța de apel, cât și instanței de fond, recurentul a considerat nejustificată încasarea sumei de 100.000 de lei, cu titlu de prejudiciu moral în beneficiul intimatului. Or, în contextul celor enunțate și ținând cont de natura dreptului lezată, de durata desfășurării urmăririi penale, perioada de valabilitate a măsurii de reprimare, perioada de examinare a cauzei în instanța de judecată, de statutul intimatului, suma dispusă a fi încasată este exagerată și inechitabilă suferințelor invocate ca suportate.

38. De asemenea, în partea ce ține de acordarea prejudiciului moral, a reiterat prevederile art. 11 din Legea nr. 1545/1998. Pe durata acțiunilor procesuale și judecării cauzei penale în instanța de judecată, intimatului Mircea Plăcintă nu i-au fost încălcate drepturile procesuale, iar la materialele cauzei nu există nicio probă concludentă, pertinentă, utilă și veridică în confirmarea faptului că actele procedurale emise în privința intimatului de către organul de drept sunt calificate ca ilegale. De asemenea, nu a fost demonstrată prin probe elocvente, rezonanța pe care a avut-o în societate informația despre învinuirea persoanei respective, cât și reputația intimatului/reclamantului anterior intentării urmăririi penale și modificarea acesteia prin raportare la percepția cetățenilor după data finisării examinării cauzei în instanța de judecată. Subsecvent, prin prisma jurisprudenței Curții Europene, în cauza Petru Roșca vs. Moldova, Curtea a reținut argumentele reclamantului precum că acesta fiind o persoană notorie în orașul Cahul, a suferit grave atingeri aduse reputației sale în urma reținerii și aplicării sacțiunii față de acesta. Prin urmare, raportând abordările Curții Europene citate mai sus cu situația din prezenta speță, a remarcat că reclamantul/intimatul nu a prezentat probe confirmative prin care ar justifica faptul că a avut parte de o reputație și ca urmare a intentării dosarului penal această reputație a fost știrbită.

39. Redând prevederile art. 2037 din Codul civil, recurentul a remarcat că mărimea pagubei morale se bazează pe caracterul și circumstanțele suferințelor morale, fizice, cauzate în fiecare caz concret, iar criteriile de evaluare a prejudiciului moral sunt gradul și caracterul suferințelor fizice și psihice manifestat prin intensitatea acestora („durere puternică”, „durere suportabilă”, „durere slabă”, „durere insuportabilă”, etc.).

40. În temeiul normelor legale enunțate în coroborare cu circumstanțele de fapt ale cauzei, precum și luând în considerare jurisprudența CtEDO, prin care criteriul de stabilire a cuantumului prejudiciului moral va fi în funcție și de nivelul de viață în statul respectiv (cauza Ernestina Zullo vs Italia), recurentul a considerat că cuantumul despăgubirilor trebuie stabilit astfel, încât acestea să aibă efect compensatoriu și nu trebuie să constituie nici sume excesive pentru autorii daunelor și nici venituri nejustificate pentru victimele daunelor, partea urmând să primească o satisfacție echitabilă pentru prejudiciul moral suferit. Prin noțiunea de prejudiciu moral se înțeleg suferințele psihice sau fizice cauzate prin acțiuni sau omisiuni care atentează la valorile nepatrimoniale ce aparțin persoanei din momentul nașterii sau la bunurile dobândite prin lege (viața, sănătatea, demnitatea și reputația profesională, inviolabilitatea vieții personale, secretul de familie și personal). Potrivit hotărârii Plenului Curții Supreme de Justiție nr.9 din 9 octombrie 2006, cu privire la aplicarea de către instanțele de judecată a legislației ce reglementează repararea prejudiciului moral, obligația de a dovedi faptul pricinuirii prejudiciului moral (suferințe psihice sau fizice suportate) o exercită partea vătămată, de aceea în cererea despre compensarea prejudiciului moral aceasta trebuie să indice de către cine, în ce circumstanțe și în baza căror acțiuni/inacțiuni i-au fost cauzate suferințe morale (psihice) sau fizice, prin ce se manifestă acestea. Astfel, instanța eronat a apreciat relevanța suferinței unui prejudiciu moral, în cuantum de 100.000 de lei.

41. Un alt aspect important omis, în opinia recurentului, de ambele instanțe, vizează încasarea eronată a sumei de 32.000 de lei cu titlu de cheltuieli pentru asistență juridică. În contextul admiterii parțiale a acțiunii, se impunea aplicarea art. 94 alin. (1) din Codul de procedură civilă. Prin prisma Recomandării Curții Supreme de Justiție nr.23 privind unele aspecte ale încasării cheltuielilor de asistență juridică, Recomandării Consiliului Uniunii Avocaților privind cuantumul onorariilor avocaților și compensarea de către instanțele de judecată a cheltuielilor de asistență juridică, aprobată prin decizia nr.2 din 30 martie 2012, precum și a practicii Curții Europene, precizăm că la aprecierea cheltuielilor pentru asistență juridică urmează a fi constatat și faptul dacă acestea au fost necesare, realmente angajate și rezonabile în cuantum. Cheltuielile pentru asistență juridică trebuie să fie necesare, și rezonabile ca mărime, iar pentru dovada lor este necesară prezentarea copiei de pe facturile de strictă evidență, emisă pentru clienți

persoane juridice, lista detaliată a actelor/acțiunilor efectuate de avocat și timpul aferent acestora. Rapoartele vor conține o descriere a acțiunilor de asistență juridică întreprins de avocat, precum evidența timpului de lucru aferent. Pentru determinarea cuantumului compensației acordate, pentru a face o apreciere corectă, instanța de judecată urmează să țină cont de complexitatea cauzei, noutatea și dificultatea întrebărilor juridice ridicate de speță, aportul avocatului la soluționarea cauzei, timpul și munca depusă de avocat, aptitudinile speciale necesare pentru a acorda asistența, în ce măsură munca avocatului în cauza respectivă îi limitează capacitatea de a lucra în alte dosare, rezultatul obținut, restricțiile de timp impuse de client și de circumstanțele cauzei, natura și durata relației dintre avocat și client, experiența, reputația și abilitatea avocatului, justificarea și ponderea mijloacelor de apărare utilizate în cauză, suma despăgubirilor pretinse/obținute în cauză, dar și alți factori, la discreția instanței. La caz, apreciind complexitatea cauzei și volumul de muncă depus de reprezentantul intimatului în cadrul cauzei penale, a considerat că cheltuielile de judecată în cuantum de 4.000 de lei reprezintă o sumă nerezonabilă, deoarece litigiul dedus judecătii nu prezintă un grad înalt de complexitate, existând o jurisprudență bine stabilită cu privire la examinarea unor asemenea litigii, probe noi nu au fost administrate, pe marginea litigiului fiind lucrative doar două ședințe de judecată. O parte în proces nu poate obține rambursarea cheltuielilor de judecată într-un cuantum mai mare decât realitatea, necesitatea și caracterul rezonabil al acestora.

42. Cu referire la încasarea prejudiciului material sub formă de cheltuieli de transport în mărime de 6.018 lei, încasat de către instanța de fond, recurentul a declarat că reclamantul nu a anexat careva bonuri de plată pentru călătorii, limitându-se doar a menționa informația cu privire la costul călătoriei și datele de trecere a frontierei de stat sau cel puțin nu a fost prezentat în copie și pentru pârât. La fel, a exprimat dezacordul cu încasarea cheltuielilor de efectuare a expertizei extrajudiciare psihologice, deoarece nu a considerat necesară efectuarea acesteia, aceasta fiind efectuată la discreția intimatului, deoarece potrivit art. 11 din Legea nr. 1545/1998, mărimea compensației pentru repararea prejudiciului moral se stabilește de instanța de judecată în modul prevăzut de prezenta lege ținând cont de anumite criterii prevăzute de acesta. Iar conform art. 11 alin. (3) din Legea nr. 1545/1998, în toate cazurile, instanța de judecată se va baza pe principiile compensării rezonabile și echitabile a prejudiciului moral.

43. Realizând o generalizare a celor expuse și constatate, recurentul a atenționat că instanța de judecată nu trebuie să-și formeze o idee preconcepută conform căreia presupusa încălcare a unui drept implică în mod obligatoriu și relevanța acțiunii și, în consecință, existența unui prejudiciu. Per ansamblu, prin efectuarea unei generalizări, în majoritatea

cazurilor, instanțele de judecată la examinarea în fond a litigiilor ce țin de încasarea prejudiciului cauzat prin acțiunile ilicite ale organelor de urmărire penală, ale procuraturii și ale instanțelor judecătorești, atribuie în beneficiul reclamanților cu titlu de prejudiciu moral sume exorbitante, în mod vădit disproportionat față de realitatea economică și socială din țară.

44. La 23 aprilie 2024 și la 04 martie 2025 Curtea Supremă de Justiție a expediat în adresa intimaților și intervenientului accesoriu copiile recursurilor declarate, creând astfel participanților la proces condiții egale de a cunoaște modul de derulare a procedurii în recurs, cât și le-a acordat, într-o asigurare a respectării principiilor contradictorialității și disponibilității în drepturi, posibilitatea de depunere a referinței, fapt ce se confirmă prin scrisoarea de însoțire, avizul de recepție, extrasul din poșta electronică, anexate la materialele dosarului (Vol.II, f.d.21-22,33-34). Din adresa lui Mircea Plăcintă s-a restituit corespondența cu mențiunea „nereclamată” (Vol.II,f.d.23).

45. La 14 mai 2024, Procuratura Generală a Republicii Moldova a depus referință, solicitând admiterea recursului depus de Ministerul Justiției al Republicii Moldova, pronunțarea unei noi hotărâri de respingere integrală a acțiunii.

46. Alte referințe nu au parvenit.

LEGISLAȚIA RELEVANTĂ

47. Prin Legea nr. 246 din 31 iulie 2023 pentru modificarea unor acte normative (modificarea cadrului normativ conex reformei Curții Supreme de Justiție) au fost operate modificări în Codul de procedură civilă, care au intrat în vigoare la 01 septembrie 2023. În conformitate cu prevederile art. XI alin. (3) din Legea nr. 246 din 31 iulie 2023, recursurile depuse la Curtea Supremă de Justiție până la data intrării în vigoare a prezentei legi vor fi examinate în baza temeiurilor în vigoare la data depunerii recursului. Din sensul normei de drept enunțate rezultă că legiuitorul a optat pentru principiul aplicării imediate a noilor reglementări procedurale, cu excepția temeiurilor în baza cărora se vor examina recursurile depuse la Curtea Supremă de Justiție până la data intrării în vigoare a prezentei legi.

48. Art. 431 din Codul de procedură civilă:

„(1) Examinarea recursului împotriva deciziilor instanțelor de apel ține de competența Curții Supreme de Justiție.

(2) Asupra admisibilității recursului decide un complet din 3 judecători.

(3) Recursul considerat admisibil se examinează într-un complet din 3, 5 sau 9 judecători ai Curții Supreme de Justiție.

(4) Judecătorii care au examinat admisibilitatea recursului pot participa și la examinarea recursului în cauză.”

49. Art. 434 din Codul de procedură civilă:

„(1) Recursul se declară în termen de 2 luni de la data comunicării hotărârii sau a deciziei integrale, dacă legea nu prevede altfel.

(2) Termenul de 2 luni este termen de decădere și nu poate fi restabilit.”

50. Art. 440 din Codul de procedură civilă:

„(3) Dacă este considerat admisibil, completul examinează recursul în fond.”

51. Art. 442 din Codul de procedură civilă:

„(1) Judecând recursul declarat împotriva deciziei date în apel, instanța verifică, în limitele invocate în recurs, legalitatea hotărârii contestate prin prisma temeiurilor prevăzute la art.432. Instanța invocă, din oficiu, neatragerea în proces a persoanelor ale căror drepturi sunt lezate prin hotărâre.

(3) Instanța de recurs este obligată să se pronunțe asupra tuturor motivelor esențiale invocate în recurs.”

52. Art. 444 din Codul de procedură civilă:

„Recursul considerat admisibil se examinează fără înștiințarea și audierea participanților la proces, cu excepția recursului în care se invocă întemeiat art.432 alin.(1) lit.e). Completul poate decide și în alte cazuri invitarea participanților în ședință pentru a se pronunța cu privire la recursul considerat admisibil.”

53. Art. 432 din Codul de procedură civilă:

„(1) Recursul este admis dacă:

b) prin admiterea recursului, se schimbă sau se consolidează jurisprudența Curții Supreme de Justiție.”

54. Art. 445 din Codul de procedură civilă:

„(1) Instanța, după ce judecă recursul, este în drept: e) să admită recursul și să modifice decizia instanței de apel și/sau hotărârea primei instanțe.”

55. Art. 53 din Constituția Republicii Moldova:

„(2) Statul răspunde patrimonial, potrivit legii, pentru prejudiciile cauzate prin erorile săvârșite în procesele penale de către organele de anchetă și instanțele judecătorești.”

56. Art. 1405 din Codul civil, în redacția până la 01 martie 2019:

„(1) Prejudiciul cauzat persoanei fizice prin condamnare ilegală, atragere ilegală la răspundere penală, aplicare ilegală a măsurii preventive sub forma arestului preventiv sau sub forma declarației scrise de a nu părăsi localitatea, prin aplicarea ilegală în calitate de sancțiune administrativă a arestului sau a muncii corecționale se repară de către stat integral, indiferent de vinovăția persoanelor de răspundere ale organelor de cercetare penală, de anchetă preliminară, ale procuraturii sau ale instanțelor de judecată.”

57. Art. 2007 din Codul civil, în redacția din 01 martie 2019:

„(1) Prejudiciul cauzat persoanei prin acțiunile organelor de urmărire penală, ale procuraturii sau ale instanțelor de judecată se repară de către stat integral, indiferent de vinovăția persoanei responsabile, în următoarele cazuri: a) condamnare ilegală, tragere ilegală la răspundere penală, aplicare ilegală a măsurii preventive sub forma arestului preventiv sau sub forma declarației scrise de a nu părăsi localitatea.”

58. Art. 1422 din Codul civil, în redacția până la 01 martie 2019:

„(1) În cazul în care persoanei i s-a cauzat un prejudiciu moral (suferințe psihice sau fizice) prin fapte ce atentează la drepturile ei personale nepatrimoniale, precum și în alte cazuri prevăzute de legislație, instanța de judecată are dreptul să oblige persoana responsabilă la reparația prejudiciului prin echivalent bănesc.

(2) Prejudiciul moral se repară indiferent de existența și întinderea prejudiciului patrimonial.

(3) Reparația prejudiciului moral se face și în lipsa vinovăției autorului, faptei ilicite în cazul în care prejudiciul este cauzat prin condamnare ilegală, atragere ilegală la răspundere penală, aplicare ilegală a arestului preventiv sau a declarației scrise de a nu părăsi localitatea, aplicarea ilegală în calitate de sancțiune administrativă a arestului sau a muncii corecționale și în alte cazuri prevăzute de lege.”

59. Art. 2036 din Codul civil, în redacția din 01 martie 2019:

„(1) În cazul în care persoanei i s-a cauzat un prejudiciu moral prin fapte ce atentează la drepturile ei personale nepatrimoniale, precum și în alte cazuri prevăzute de lege, instanța de judecată are dreptul să oblige persoana responsabilă la reparația prejudiciului prin plata de despăgubiri.

(2) Prejudiciul moral se repară indiferent de existența și întinderea prejudiciului patrimonial.

(3) Reparația prejudiciului moral se face și în lipsa vinovăției autorului, faptei ilicite în cazul în care prejudiciul este cauzat prin condamnare ilegală, atragere ilegală la răspundere penală, aplicare ilegală a arestului preventiv sau a declarației scrise de a nu părăsi localitatea, aplicarea ilegală în calitate de sancțiune administrativă a arestului, muncii neremunerate în folosul comunității și în alte cazuri prevăzute de lege.”

60. Art. 1423 din Codul civil, în redacția până la 01 martie 2019:

„(1) Mărimea compensației pentru prejudiciu moral se determină de către instanța de judecată în funcție de caracterul și gravitatea suferințelor psihice sau fizice cauzate persoanei vătămate, de gradul de vinovăție al autorului prejudiciului, dacă vinovăția este o condiție a răspunderii, și de măsura în care această compensare poate aduce satisfacție persoanei vătămate.

(2) Caracterul și gravitatea suferințelor psihice sau fizice le apreciază instanța de judecată, luând în considerare circumstanțele în care a fost cauzat prejudiciul, precum și statutul social al persoanei vătămate.”

61. Art. 2037 din Codul civil, în redacția din 01 martie 2019:

„(1) Mărimea despăgubirii pentru prejudiciu moral se determină de către instanța de judecată în funcție de caracterul și gravitatea prejudiciului moral cauzat persoanei vătămate, de gradul de vinovăție al autorului prejudiciului, dacă vinovăția este o condiție a răspunderii, și de măsura în care această despăgubire poate aduce satisfacție echitabilă persoanei vătămate.

(2) Caracterul și gravitatea prejudiciului moral le apreciază instanța de judecată, luând în considerare circumstanțele în care a fost cauzat prejudiciul, restrângerea posibilităților de viață familială și socială, precum și statutul social al persoanei vătămate.

(3) La determinarea despăgubirii, instanța de judecată va tinde să acorde o despăgubire care, pe de o parte, are o mărime comparabilă cu cea acordată în mod obișnuit în împrejurări similare și, pe de altă parte, ia în cont particularitățile cazului.”

62. Art. 1 din Legea privind modul de reparare a prejudiciului cauzat prin acțiunile ilicite ale organelor de urmărire penală, ale procuraturii și ale instanțelor judecătorești nr. 1545-XIII din 25 februarie 1998 (în continuare Legea nr.1545/1998):

„Prezenta lege constituie actul legislativ de bază care reglementează cazurile, modul și condițiile de răspundere patrimonială a statului pentru prejudiciul cauzat prin acțiunile ilicite comise în procesele penale și contravenționale de organele de urmărire penală, de procuratură și de instanțele judecătorești.”

63. Art. 2 din Legea nr. 1545/1998:

„*acțiuni ilicite* - acțiuni sau inacțiuni ale organului împuternicit să examineze cazurile cu privire la contravenții, ale organului de urmărire penală sau ale instanței de judecată, care exclud vinovăția acestora, al căror caracter ilegal se manifestă prin încălcarea principiului general, potrivit căruia nici o persoană nevinovată nu poate fi trasă la răspundere și nu poate fi judecată, (erori) ori fapte ale persoanelor cu funcție de răspundere din organul de urmărire penală sau din instanța de judecată, manifestate prin încălcarea intenționată a normelor procedurale și materiale în timpul procedurii penale sau contravenționale (infracțiuni).”

64. Art. 3 din Legea nr. 1545/1998:

„(1) În conformitate cu prevederile prezentei legi, este reparabil prejudiciul material și moral cauzat persoanei fizice sau juridice în urma:

- a) reținerii ilegale, aplicării ilegale a măsurilor preventive sub formă de arest, de declarație de a nu părăsi localitatea sau țara, tragerii ilegale la răspundere penală;
- b) condamnării ilegale, confiscării ilegale a averii, supunerii ilegale la muncă neremunerată în folosul comunității;
- c) efectuării ilegale, în cazul urmăririi penale ori judecării cauzei penale, a percheziției, ridicării, punerii ilegale sub sechestru a averii, eliberării sau suspendării ilegale din lucru (funcție), precum și în urma altor acțiuni de procedură care limitează drepturile persoanelor fizice sau juridice;

(2) Prejudiciul cauzat se repară integral, indiferent de culpa persoanelor cu funcție de răspundere din organele de urmărire penală, din procuratură și din instanțele judecătorești.”

65. Art. 6 din Legea nr. 1545/1998:

„Dreptul la repararea prejudiciului, în mărimea și modul stabilite de prezenta lege, apare în cazul:

- a) devenirii definitive și irevocabile a sentinței de achitare;
- b) scoaterii persoanei de sub urmărire penală sau încetării urmăririi penale pe temeiuri de reabilitare.”

66. Art. 7 din Legea nr. 1545/1998:

„În cazurile menționate la art.3, persoanei fizice sau juridice i se compensează sau i se restituie:

- d) amenzile percepute ca urmare a executării sentinței judiciare și cheltuielile de judecată suportate de persoana fizică în legătură cu acțiunile ilicite;
- e) sumele plătite de ea pentru asistența juridică;
- g) cheltuielile efectuate în legătură cu chemările în organul de urmărire penală, organul procuraturii sau în instanța judecătorească.”

67. Art. 10 din Legea nr. 1545/1998:

„Dreptul persoanei fizice la repararea prejudiciului moral în mărimea și în modul stabilite de prezenta lege apare în cazurile specificate la art.6.”

68. Art. 11 din Legea nr. 1545/1998:

„(1) Mărimea compensației pentru repararea prejudiciului moral se stabilește de instanța de judecată în modul prevăzut de prezenta lege. Mărimea concretă a compensației se determină luându-se în considerare:

- a) gravitatea infracțiunii de a cărei săvârșire a fost învinuită persoana respectivă;
- b) caracterul și gravitatea încălcărilor procesuale comise la urmărirea penală și la examinarea cauzei penale în instanța de judecată;
- c) rezonanța pe care a avut-o în societate informația despre învinuirea persoanei;
- d) durata urmăririi penale, precum și durata examinării cauzei penale în instanța de judecată;
- e) natura dreptului personal lezat și locul lui în sistemul de valori al persoanei;
- f) suferințele fizice, caracterul și gradul suferințelor psihice;
- g) măsura în care compensația bănească poate atenua suferințele fizice și psihice cauzate;
- h) durata aflării nelegitime a persoanei în detenție.

(2) Instanța de judecată va determina mărimea compensației și în baza criteriilor specificate la art.219 alin.(4) din Codul de procedură penală.

(3) În toate cazurile, instanța de judecată se va baza pe principiile compensării rezonabile și echitabile a prejudiciului moral.”

69. Art. 13 din Legea nr. 1545/1998:

„(1) Repararea prejudiciului specificat la art.7 lit.a), c)-g) și în capitolul III se efectuează din contul bugetului de stat, iar în cazul când prejudiciul a fost cauzat de organul de urmărire penală întreținut din bugetul local - din contul acestui buget.”

70. Art. 219 din Codul de procedură penală:

„La evaluarea cuantumului despăgubirilor materiale ale prejudiciului moral, instanța de judecată ia în considerare suferințele fizice ale victimei, gravitatea și persistența suferințelor psihice, inclusiv legate de incapacitatea de a se apăra pe sine ori alte persoane, prejudiciul agrement sau estetic, pierderea speranței în viață, pierderea onoarei prin defăimare, suferințele psihice provocate de decesul rudelor apropiate etc.”

71. Art. 82 din Codul de procedură civilă:

„Cheltuielile de judecată se compun din taxa de stat, taxa de timbru și cheltuielile de judecare a cauzei.”

72. Art. 90 din Codul de procedură civilă:

„Din cheltuielile de judecare a cauzei fac parte: g) cheltuielile de efectuare a expertizei.”

73. Art. 94 din Codul de procedură civilă:

„(1) Instanța judecătorească obligă partea care a pierdut procesul să plătească, la cerere, părții care a avut câștig de cauză cheltuielile de judecată. Dacă acțiunea reclamantului a fost admisă parțial, acestuia i se compensează cheltuielile de judecată proporțional părții admise din pretenții, iar pârâtului – proporțional părții respinse din pretențiile reclamantului.”

74. Art. 96 din Codul de procedură civilă:

„(1) Instanța judecătorească obligă partea care a pierdut procesul să compenseze părții care a avut câștig de cauză cheltuielile ei de asistență juridică, în măsura în care acestea au fost reale, necesare și rezonabile.

(1¹) Cheltuielile menționate la alin.(1) se compensează părții care a avut câștig de cauză dacă aceasta a fost reprezentată în judecată de un avocat.”

ASPECTE DE PROCEDURĂ

75. Cu referire la termenul de depunere a recursurilor, instanța de recurs menționează că dispozitivul deciziei instanței de apel a fost pronunțat la 10 octombrie 2023. Copia deciziei integrale a instanței de apel a fost expediată participanților la proces la 22 decembrie 2023, inclusiv prin intermediul poștei electronice (Vol.I, f.d.237-237 verso). Astfel, recursurile depuse la 11 ianuarie 2024, prin intermediul poștei electronice (Vol.II, f.d.1) de către Mircea Plăcintă, reprezentat de avocatul Gheorghe Ionaș și la 22 ianuarie 2024 de către Ministerul Justiției al Republicii Moldova, sunt în termen.

76. Prin prisma art. 444 din Codul de procedură civilă examinarea cauzei civile în ordine de recurs s-a realizat în lipsa participanților la proces, întrucât Completul de judecată al Curții Supreme de Justiție a considerat inoportună invitarea acestora, din motiv că argumentele expuse în cererile de recurs au fost formulate cu suficientă precizie pentru a permite verificarea legalității hotărârilor atacate.

MOTIVAREA INSTANȚEI

77. Verificând legalitatea actelor judecătorești contestate în limitele controlului judiciar, prin prisma argumentelor invocate și a materialelor din dosar, coroborat cu normele de drept material și procedural aplicabile la soluționarea litigiului dedus judecății, Completul de judecată al Curții Supreme de Justiție considerând recursurile admisibile, urmează a respinge recursul declarat de Mircea Plăcintă, reprezentat de avocatul Gheorghe Ionaș și a admite recursul depus de Ministerul Justiției al Republicii Moldova cu modificarea deciziei instanței de apel și a hotărârii primei instanțe în partea încasării prejudiciului moral prin diminuarea cuantumului acestuia până la 60.000 de lei, din motivele ce succed.

78. Curtea Europeană a relevat că efectul articolului 6 § 1 este, *inter alia*, de a impune unei instanțe obligația de a efectua o examinare adecvată a argumentelor și probelor aduse de către părți (a se vedea Perez v. Franța [GC], nr. 47287/99, § 80, ECHR 2004-I). O parte indispensabilă a acestei obligații a instanțelor judecătorești este datoria lor de a-și motiva hotărârile (a se vedea, printre altele, Hirvisaari v. Finlanda, nr. 49684/99, § 30, 27 septembrie 2001).

79. Instanța de recurs reiterează că prin cererea de chemare în judecată depusă împotriva Ministerului Justiției al Republicii Moldova, intervenient

accesoriu Procuratura Generală a Republicii Moldova, reclamantul a solicitat încasarea prejudiciului moral cauzat prin acțiunile ilicite ale organelor de urmărire penală, ale procuraturii și ale instanțelor judecătorești în mărime de 1.000.000 de lei, a cheltuielilor de asistență juridică suportate în cauza penală în mărime de 32.000 de lei, a cheltuielilor de transport în mărime de 6.018 lei, a sumei de 7.000 de lei, achitată pentru efectuarea expertizei extrajudiciare psihologice și a sumei de 310 de lei, cu titlu de cheltuieli pentru servicii de copiere, încasarea cheltuielilor de asistență juridică în prezenta cauză în mărime de 5.000 de lei (Vol.I, f.d.3-14).

80. Recapitulând esența litigiului, instanța de recurs reiterează că înaintarea pretențiilor cu privire la repararea prejudiciului cauzat prin acțiunile ilicite ale organelor de urmărire penală, ale procuraturii și ale instanțelor judecătorești, conform cerințelor, a fost determinată de depunerea la 12 decembrie 2008, de către Î.M.M.R. „Rocar” S.R.L. a unei plângeri către Comisariatul de Poliție Ștefan Vodă referitor la faptul sustragerii a 1855 m de țevă, în valoare de 192.481,80 de lei (Vol.I, f.d.15-16), în care a fost vizat Mircea Plăcintă ca fiind implicat în sustragere și a fost audiat la examinarea materialului de către reprezentantul Comisariatului de Poliție Ștefan Vodă. Ulterior, la 15 aprilie 2009, de către procurorul în Procuratura raionului Ștefan Vodă a fost emisă ordonanța de neîncepere a urmăririi penale, care a fost anulată prin ordonanța procurorului raionului Ștefan Vodă din 11 noiembrie 2009 și a fost începută urmărirea penală în baza art. xxxxx din Codul penal (Vol.I, f.d.17). Prin ordonanța din 11 octombrie 2010 a procurorului în Procuratura raionului Ștefan Vodă, Mircea Plăcintă a fost pus sub învinuire privind comiterea infracțiunii prevăzute de art. xxxxx din Codul penal (Vol.I, f.d.18). Tot, la 11 octombrie 2010 a fost emisă ordonanța de căutare și reținere a învinuitului Mircea Plăcintă (Vol.I, f.d.19).

81. La 11 decembrie 2010, în momentul ridicării pașaportului străin, Mircea Plăcintă a fost reținut și ulterior a fost întocmit procesul-verbal de reținere de către ofițerul de urmărire penală al SUP CPR Ștefan Vodă (Vol.I, f.d.20) și în aceeași zi i-a fost înaintată învinuirea cu audierea în calitate de învinuit. Tot, la 11 decembrie 2010, procurorul în Procuratura raionului Ștefan Vodă a dispus eliberarea sa, pe motiv că organul de urmărire penală nu a prezentat probe ce ar demonstra eschivarea intenționată de la organele de drept (Vol.I, f.d.21).

82. La 11 septembrie 2013, cauza penală în privința lui Mircea Plăcintă s-a înregistrat la Judecătoria Ștefan Vodă, iar prin sentința din 07 iunie 2016 a Judecătoriei Ștefan Vodă a fost recunoscut vinovat de comiterea infracțiunii prevăzute de art. xxxxx din Codul penal, cu stabilirea pedepsei sub formă de închisoare pe un termen de 9 ani, cu executarea pedepsei în penitenciar de tip închis. Acțiunea civilă înaintată de „Rocar” S.R.L. a fost admisă integral cu încasarea din contul lui Mircea Plăcintă în beneficiul

„Rocaró” S.R.L. prejudiciul material în sumă de 192.481, 80 de lei (Vol.I, f.d.27-33).

83. Prin decizia din 06 decembrie 2016 a Curții de Apel Chișinău (pronunțată integral la 20 decembrie 2016) a fost respins ca fiind nefondat apelul inculpatului Mircea Plăcintă și apelul suplimentar al apărătorului Gheorghe Ionaș, în interesele acestuia, cu menținerea sentinței fără modificări (Vol.I, f.d.34-40).

84. Aici este de remarcat că executarea efectivă a deciziei de condamnare nu a avut loc, întrucât reclamantul a plecat peste hotarele țării, fapt recunoscut de reclamant (Vol.I, f.d.4).

85. Prin decizia din 08 august 2017 a Curții Supreme de Justiție a fost admis recursul declarat de avocatul Gheorghe Ionaș, în numele inculpatului, a fost casată decizia din 06 decembrie 2016 a Curții de Apel Chișinău, fiind dispusă rejudecarea cauzei de către aceeași instanță de apel, în alt complet de judecată (Vol.I, 41-50).

86. Prin decizia din 12 aprilie 2018 a Curții de Apel Chișinău a fost admisă cererea de apel depusă de Mircea Plăcintă și de către avocat în interesele acestuia, a fost casată integral sentința din 07 iunie 2016 Judecătorei Ștefan Vodă și a fost achitat de comiterea infracțiunii prevăzute de art. xxxxx din Codul penal din lipsa elementelor componenței de infracțiune.

87. Prin decizia din 13 noiembrie 2018 a Curții Supreme de Justiție (pronunțată integral la 11 decembrie 2018) au fost respinse ca fiind inadmisibile recursurile ordinare declarate de procuror și reprezentantul părții vătămate „Rocaró” S.R.L. împotriva deciziei din 12 aprilie 2018 a Curții de Apel Chișinău (Vol.I, f.d.51-62).

88. Drept urmare, prima instanță judecând cauza în fond, prin hotărârea din 02 februarie 2023, corectată prin încheierea din 03 februarie 2023, a admis parțial cererea de chemare în judecată depusă de Mircea Plăcintă și a încasat de la bugetul de stat al RM, prin intermediul Ministerului Justiției al Republicii Moldova, în beneficiul lui Mircea Plăcintă suma de 100.000 de lei cu titlu de prejudiciu moral cauzat prin acțiunile ilicite ale organelor de urmărire penală, ale procuraturii și ale instanțelor judecătorești. A încasat de la bugetul de stat al RM, prin intermediul Ministerului Justiției al Republicii Moldova, în beneficiul lui Mircea Plăcintă suma de 45.018 lei, cu titlu de prejudiciu material, cauzat prin acțiunile ilicite ale organelor de urmărire penală, ale procuraturii și ale instanțelor judecătorești, constituită din cheltuieli pentru asistență juridică (onorarii avocațiale) suportate în dosarul penal în mărime totală de 32.000 de lei, costuri de transport în mărime totală de 6.018 lei și costuri privind efectuarea expertizei extrajudiciare în mărime de 7.000 de lei. A încasat de la bugetul de stat al RM, prin intermediul

Ministerului Justiției al Republicii Moldova, în beneficiul lui Mircea Plăcintă suma de 4.000 de lei, cu titlu de cheltuieli de judecată, proporțional părții admise prin compensarea cheltuielilor pentru asistență juridică (onorariu avocațial). În rest, a respins acțiunea ca fiind neîntemeiată (Vol.I, f.d.149, 152, 167-185).

89. Instanța de apel verificând legalitatea și temeinicia hotărârii primei instanțe, prin decizia din 10 octombrie 2023 a respins apelurile declarate de Mircea Plăcintă, reprezentat de avocatul Gheorghe Ionaș, Ministerul Justiției al Republicii Moldova și Procuratura Generală a Republicii Moldova și a menținut hotărârea din 02 februarie 2023 a Judecătoriei Chișinău, sediul Centru (Vol.I, f.d.216-236).

90. Instanțele ierarhic inferioare cu referire la prevederile art. 1, art. 10, art. 6 lit. a), art. 3 alin. (1) lit. a), b) și alin. (2), art.10, art. 11 alin. (1) și (3) din Legea nr. 1545/1998, au conchis că, Mircea Plăcintă dispune de dreptul de a solicita repararea prejudiciului cauzat prin acțiunile ilicite ale organului de urmărire penală, ale procuraturii și ale instanțelor judecătorești în baza Legii nr. 1545/1998, deoarece în privința sa a fost inițiată ilegal o cauză penală în temeiul art. xxxxx din Codul penal. Ulterior a fost achitat prin decizia instanței de judecată, pe motiv că fapta inculpatului nu întrunește elementele constitutive ale infracțiunii, ceea ce reprezintă o dovadă suficientă, care denotă tragerea ilicită a persoanei la răspunderea penală. Achitarea lui Mircea Plăcintă a fost efectuată în baza art. 390 alin. (1) pct. 3) din Codul de procedură penală, adică fapta nu întrunește elementele infracțiunii, circumstanță ce atestă că Mircea Plăcintă deține calitatea de subiect în sensul Legii nr.1545/1998, acesta fiind un act de reabilitare deplină a persoanei condamnate ilegal. Astfel, instanțele au stabilit că în speță sunt întrunite condițiile necesare pentru reținerea răspunderii statului pentru faptele comise de agenții săi. Or, prin acțiunile de urmărire penale desfășurate în privința lui Mircea Plăcintă s-a adus atingere principiului general, conform căruia nicio persoană nevinovată nu poate fi trasă la răspundere, precum și au avut un caracter intruziv în sfera drepturilor subiective ale acestuia.

91. Din criticile aduse în recursul declarat de Mircea Plăcintă, reprezentat de avocatul Gheorghe Ionaș, instanța de recurs identifică, în esență, dezacordul prin prisma art. 432 alin.(1) lit.a),b),e) din Codul de procedură civilă, cu actele contestate în partea prejudiciului moral încasat, precum și a cheltuielilor de asistență juridică încasată în prezenta cauză civilă, insistând la suma solicitată inițial de 1.000.000 de lei cu titlu de prejudiciu moral și a sumei de 5.000 de lei cu titlu de asistență juridică. Or, în opinia sa, suma despăgubirii morale de 100.000 de lei acordată de către instanța de fond și instanța de apel în legătură cu tragerea ilegală la răspundere penală nu este una echitabilă în coraport cu suferințele psihice

real suferite. Instanțele judecătorești nu au oferit o satisfacție echitabilă și nu au respectat obligația de a repara integral violarea drepturilor sale. Iar cheltuielile de asistență juridică în mărime de 5.000 de lei au fost reale, necesare și angajate.

92. Ministerul Justiției al Republicii Moldova în recursul formulat, prin prisma art. 432 alin.(1) lit. b),e) din Codul de procedură civilă, a pretins casarea actelor judecătorești contestate, cu pronunțarea unei noi decizii de respingere integrală a acțiunii, motivând că nu orice acțiune a organelor de urmărire penală și judecătorești atrage răspunderea instanță a statului, iar la materialele cauzei nu există niciun act procedural definitiv și irevocabil al judecătorului de instrucție sau a unui eventual organ ierarhic superior, prin care s-a stabilit ca fiind ilegale acțiunile organului de urmărire penală.

93. În context, instanța de recurs relevă că instanțele ierarhic inferioare întemeiat au constatat existența condițiilor necesare pentru antrenarea răspunderii statului pentru faptele comise de agenții săi. De altfel, prin acțiunile de urmărire penale desfășurate în privința lui Mircea Plăcintă s-a adus atingere principiului general, conform căruia nicio persoană nevinovată nu poate fi trasă la răspundere, precum și au avut un caracter intruziv în sfera drepturilor subiective ale acestuia, cât și faptul că, sunt întrunite condițiile art. 3 și art. 6 din Legea nr. 1545/1998 în sensul stabilit.

94. Mai mult, inițierea cauzei penale în privința lui Mircea Plăcintă finalizată cu sentința de achitare a acestuia de comiterea infracțiunii prevăzute de art. xxxxx din Codul penal, din lipsa elementelor componenței de infracțiune, atestă calitatea de subiect în sensul Legii nr.1545/1998, acesta fiind un act de reabilitare deplină a persoanei condamnate ilegal.

95. Drept urmare, justificat instanțele ierarhic inferioare au conchis prin prisma art. 13 alin.(1) din Legea nr. 1545/1998 repararea din contul bugetului de stat a prejudiciului cauzat lui Mircea Plăcintă prin acțiunile ilicite ale organelor de urmărire penală, ale procuraturii și ale instanțelor judecătorești. În sensul art. 13 alin.(1) din Legea nr. 1545/1998, repararea prejudiciului specificat la art.7 lit.a), c)-g) și în capitolul III se efectuează din contul bugetului de stat, iar în virtutea art. 7 lit.d),e),g) din aceeași Lege, în cazurile menționate la art.3, persoanei fizice i se compensează sau i se restituie: d) [...] cheltuielile de judecată suportate de persoana fizică în legătură cu acțiunile ilicite; e) sumele plătite de ea pentru asistența juridică; g) cheltuielile efectuate în legătură cu chemările în organul de urmărire penală, organul procuraturii sau în instanța judecătorească.

96. În ceea ce vizează repararea prejudiciului material cauzat în mărime de 32.000 de lei, cu titlu de cheltuieli de asistență juridică suportate în cauza penală, instanțele ierarhic inferioare justificat au constatat temeinicia acestei pretenții. Conform materialelor cauzei instanțele au reținut că Mircea

Plăcintă în cadrul cauzei penale nr. 2009340331 a beneficiat de asistența juridică a apărătorilor Gheorghe Ionaș, Oleg Slobodzean, Tudor Barbă, fapt confirmat prin actul din 24 octombrie 2019 de primire-predare detaliat în baza contractului de asistență juridică din 11 decembrie 2010 și bonul de plată seria XL nr.082684 din 24 octombrie 2019 (Vol.I, f.d. 96-97). Mai mult, Mircea Plăcintă a beneficiat de serviciile avocatului Oleg Slobodzean pe toată perioadă de derulare a dosarului penal, a fost încheiat contract în acest sens și respectiv a achitat cu titlu de onorariu suma de 32.000 de lei pentru reprezentarea/apărarea inculpatului Mircea Plăcintă în cadrul fazei urmăririi penale și în cadrul instanței de fond.

97. La fel, întemeiat a fost admis capătul de cerere privind încasarea costurilor de transport alcătuite din cheltuieli efectuate în legătură cu chemările în instanța judecătorească în sumă totală de 6.018 lei, justificate prin extrasul din sistemul informațional integrat al Poliției de Frontieră din 22 ianuarie 2021 (Vol.I, f.d. 72), biletele de călătorie în copie, potrivit cărora Mircea Plăcintă se deplasa tur-retur Romania-Republica Moldova la ședințele de judecată programate din instanța de apel (Vol.I, f.d.101-106) și extrasul din PIGD al agendei ședințelor de judecată a Curții de Apel Chișinău (Vol.I, f.d. 93-95).

98. De asemenea, instanțele de judecată întemeiat au dispus compensarea parțială a cheltuielilor de judecată la examinarea prezentei cauze, și anume în sumă de 4.000 de lei, fiind considerate ca fiind reale, necesare și rezonabile. Conform bonului de plată seria QL nr.382251 din 26 ianuarie 2021, Mircea Plăcintă a achitat BAA „Dialog” pentru serviciile de asistență juridică în prezentul litigiu suma de 5.000 de lei (Vol.I, f. d. 98).

99. Cu referire la solicitarea reclamantului/recurent privind încasarea cheltuielilor de asistență juridică în mărime integrală de 5.000 de lei, ca fiind reale, necesare și realmente angajate, Completul de judecată al Curții Supreme de Justiție menționează că prima instanță la încasarea parțială a acestora, doar în sumă de 4.000 de lei, de altfel, soluție menținută de instanța de apel, a ținut cont de prevederile legale, prestația avocatului și jurisprudența CtEDO în ceea ce vizează probarea și încasarea cheltuielilor de judecată.

100. În ceea ce privește cheltuielile de judecată solicitate de Mircea Plăcintă în mărime de 7.000 de lei suportate pentru efectuarea expertizei extrajudiciare psihologice nr. 18 din 22 martie 2021, în cauza respectivă, instanța de recurs reține că justificat prin prisma art. 94, art. 90 alin.(1) lit. g) din Codul de procedură civilă, prima instanță a dispus încasarea acestora, soluție menținută de instanța de apel. Acestea sunt confirmate prin bonul de plată seria QL nr. 976460 din 23 ianuarie 2021 și contractul de prestare a serviciilor de expertiză extrajudiciară nr. 03 din 23 ianuarie 2021 (Vol.I, f.d. 98, 99-100).

101. În această ordine de idei, instanța de recurs reiterează că repararea prejudiciului material cauzat lui Mircea Plăcintă în cuantumul dispus de la bugetul de stat, inclusiv compensarea cheltuielilor de judecată, s-a dispus întemeiat de către instanțele ierarhic inferioare rezultând din prevederile legale amintite supra raportate la circumstanțele cauzei și înscrisurile prezentate în confirmarea suportării acestora.

102. Referitor la pretenția lui Mircea Plăcintă privind încasarea prejudiciului moral cauzat în mărime de 1.000.000 de lei, instanța de recurs reține că deși a fost solicitată în cuantumul enunțat, prima instanța a dispus admiterea acesteia în sumă de 100.000 de lei, fiind apreciată de către instanța de apel ca fiind justă argumentarea instanței de fond privind încasarea sumei de 100.000 de lei cu titlu de prejudiciu moral ca rezultat al tragerii ilegale la răspundere penală, având în vedere specificul acțiunii, legea materială care guvernează raportul juridic litigios raportate la circumstanțele speței.

103. Totodată, instanțele de judecată au notat că unul din criteriile orientative generale de apreciere a prejudiciului moral este criteriul echității, care exprimă că indemnizația trebuie să prezinte o justă și integrală despăgubire. În temeiul Convenției Europene pentru Apărarea Drepturilor Omului și a Libertăților Fundamentale, acest criteriu se traduce prin necesitatea ca partea vătămată să primească o satisfacție echitabilă pentru prejudiciul moral suferit. Cuantumul despăgubirilor trebuie astfel stabilit, încât acestea să aibă efect compensatoriu și nu trebuie să constituie nici sume excesive pentru autorii daunelor și nici venituri nejustificative pentru victimele daunelor.

104. În această ordine de idei, instanța de recurs nu neagă dreptul reclamantului/recurent la repararea prejudiciului moral cauzat, de altfel, instanțele ierarhic inferioare întemeiat au constatat existența acestuia și dreptul lui Mircea Plăcintă la repararea acestuia. Art. 10 din Legea nr. 1545/1998 stipulează că dreptul persoanei fizice la repararea prejudiciului moral în mărimea și în modul stabilite de prezenta lege apare în cazurile specificate la art.6, doar că instanțele eronat au stabilit cuantumul acestuia.

105. Instanța de recurs în contextul prevederilor art.11 alin.(1) din Legea nr. 1545/1998, relevă că mărimea concretă a compensației pentru repararea prejudiciului moral se determină luându-se în considerare criteriile reglementate exhaustiv. Coroborând normele legale citate privind repararea prejudiciului cu circumstanțele de fapt stabilite, în rezultatul lezării drepturilor, lui Mircea Plăcintă i-a fost cauzat prejudiciu moral, mărimea compensației căruia se determină conform art. 11 din Legea nr. 1545/1998. Unul dintre criteriile generale este echitatea, care impune ca indemnizația să reprezinte o despăgubire justă și completă. Astfel, instanțele ierarhic inferioare au constatat corect dreptul lui Mircea Plăcintă la repararea

prejudiciului moral, însă suma de 100.000 de lei acordată este exagerată și excesivă în raport cu criteriile stabilite și principiul echității.

106. La caz, instanța de recurs reiterează că materialele cauzei atestă că urmărirea penală a fost pornită prin ordonanța procurorului raionului Ștefan Vodă din 11 noiembrie 2009 în baza art. xxxxx din Codul penal. Urmărirea penală a durat până la 06 septembrie 2013, în care succesiv la 11 octombrie 2010 a fost emisă ordonanța de punere sub învinuire privind comiterea infracțiunii prevăzute de art. xxxxx din Codul penal, ordonanța de căutare și reținere a învinuitului Mircea Plăcintă din aceeași dată, a fost reținut la 11 decembrie 2010 cu întocmirea procesului-verbal, fiind eliberat în aceeași zi. La fel, i-a fost înaintată învinuirea și a fost audiat în calitate de învinuit (Vol.I, f.d.18-22). Examinarea cauzei penale în privința lui Mircea Plăcintă în instanțele de judecată naționale s-a realizat în perioada 11 septembrie 2013-13 noiembrie 2018, finalizată prin decizia Curții Supreme de Justiție, prin care au fost respinse ca fiind inadmisibile recursurile ordinare declarate de procuror și reprezentantul părții vătămate „Rocaró” S.R.L. împotriva deciziei din 12 aprilie 2018 a Curții de Apel Chișinău. Prin decizia instanței de apel, Mircea Plăcintă a fost achitat de comiterea infracțiunii prevăzute de art. xxxxx din Codul penal, din lipsa elementelor componenței de infracțiune (Vol.I, f.d.27-62).

107. De altfel, urmează a fi punctat faptul că infracțiunea de care a fost învinuit Mircea Plăcintă face parte din categoria infracțiunilor deosebit de grave, pentru care este prevăzută pedeapsa doar sub formă de închisoare. Urmărirea penală, examinarea cauzei în instanțele de judecată, finalizată cu achitarea lui Mircea Plăcintă, a durat 9 ani și 11 luni. Deși reclamantul a fost anunțat în căutare și a fost eliberat în ziua reținerii (Vol.I, f.d.20-21), or, ultimul a afirmat că nu a cunoscut despre faptul pornirii cauzei penale în privința sa, acțiunile procesuale desfășurate cu participarea acestuia pe perioada urmăririi penale și cercetării judecătorești l-au afectat psihic, fiind sub presiunea aplicării unei pedepse sub formă de închisoare cu executare reală având în vedere învinuirea adusă. Prin sentința din 07 iunie 2016 a Judecătorei Ștefan Vodă, Mircea Plăcintă a fost recunoscut vinovat în comiterea infracțiunii prevăzute de art. xxxxx din Codul penal, fiindu-i aplicată pedeapsă sub formă de închisoare pe termen de nouă ani cu executarea pedepsei în penitenciar de tip închis, sentință neexecutată. În final, a fost achitat de instanța de apel, soluție menținută de instanța de recurs. La fel, prin raportul de expertiză extrajudiciară psihologică nr. 18 din 22 martie 2021, s-a concluzionat că Mircea Plăcintă a suportat prejudiciu moral de grad înalt. În rezultatul procesului judiciar penal, i-a fost grav afectată integritatea psihică și fizică, i-a fost condiționată dezvoltarea unui spectru larg de suferințe psihice: xxxxx, etc; suferințe fizice: xxxxx, etc. Iar suferințele psihice și fizice suportate de Mircea Plăcintă sunt în legătură

cauzală cu cercetarea penală ca urmare a plângerii depuse de „Rocaró” S.R.L. (Vol.I, f.d.74-92).

108. Deși aceste acțiuni în mod sigur au generat un prejudiciu moral, însă circumstanțele cauzei nu justifică cuantumul de 1.000.000 de lei solicitat de reclamant, precum și nici cuantumul de 100.000 de lei încasat de instanțele ierarhic inferioare, însă suma de 60.000 de lei reprezintă un quantum rezonabil, reflectând o evaluare justă a daunelor compensatoare corespunzătoare gravității și naturii suferințelor psihice suportate de reclamant ca urmare a acțiunilor ilicite ale organelor de urmărire penală, procuraturii și instanțelor de judecată. Scopul acordării daunelor morale este compensatoriu, nu punitiv. Cuantumul despăgubirii încasat de instanțele ierarhic inferioare este disproporționat în raport cu circumstanțele speței. Principiul proporționalității impune un just echilibru între caracterul ilicit al ingerinței și intensitatea efectivă a impactului asupra persoanei, evitându-se transformarea despăgubirilor morale într-o sursă de îmbogățire fără just temei. Determinarea cuantumului despăgubirii nu este o chestiune de oportunitate sau de echivalare simbolică, ci una care trebuie să fie guvernată de criterii obiective, prevăzute de art. 11 din Legea nr. 1545/1998 și dezvoltate în jurisprudența constantă a Curții Supreme de Justiție și a Curții Europene a Drepturilor Omului.

109. Prin urmare, decizia instanței de apel și hotărârea primei instanțe urmează a fi modificate prin diminuarea cuantumului prejudiciului moral încasat de la 100.000 de lei la 60.000 de lei, ca fiind unul suficient în atenuarea suferințelor psihice și fizice cauzate reclamantului, fiind echitabil și rezonabil. Diminuarea acestuia este justificată de mai mulți factori, printre care: caracterul limitat al măsurilor de constrângere aplicate, or, fiind anunțat în căutare, în ziua reținerii, reclamantul a fost și eliberat; inexistența unei condamnări definitive sau a unui regim de detenție, or, reclamantul nu s-a aflat în detenție, deși inițial a fost condamnat la 9 ani închisoare, însă ulterior a fost achitat; absența prejudiciilor profesionale ireversibile/existența prejudiciilor afectării sănătății, or, raportul de expertiză extrajudiciară psihologică nr. 18 din 22 martie 2021 indică despre prejudiciul moral de grad înalt grav ca urmare a afectării integrității psihice și fizice; comparabilitatea cu alte spețe soluționate de instanțele naționale; lipsa dovezilor privind stigmatizare publică sau marginalizare profesională, or, reclamantul a pretins că informația despre învinuirea și condamnarea sa a avut rezonanță în localitate. Cu titlu de reper, cauza CtEDO, [P. Roșca vs Modovei, hotărârea din 06 octombrie 2009, defintivă din 06 ianuarie 2010 § 7, 60,](#)

110. De altfel, potrivit jurisprudenței constante a Curții Supreme de Justiție, în cazurile în care s-a produs o limitare neîntemeiată și ilicită a drepturilor și libertăților fundamentale, compensația trebuie să fie reală, proporțională și efectivă. Totodată, despăgubirea trebuie să reflecte

caracterul grav al prejudiciului moral, iar o sumă simbolică sau redusă poate fi calificată drept o reparație inadecvată în sensul Convenției. În hotărârea Ernestina Zullo vs Italia, § 82, CtEDO a menționat, *inter alia*, că în cazul în care un stat a făcut o mișcare semnificativă prin introducerea unei căi de atac compensatorii, Curtea trebuie să lase statului o marjă de apreciere mai largă pentru a-i permite să organizeze calea de atac într-un mod compatibil cu propriul sistem juridic și tradiții și în conformitate cu nivelul de trai din țara în cauză.

111. Mai mult, cuantumul de 60.000 de lei stabilit cu titlu de prejudiciu moral este în concordanță cu practica Curții Supreme de Justiție în cauze similare, în care despăgubirile au fost acordate în temeiul Legii nr. 1545/1998.

112. Cu titlu de jurisprudență națională relevantă, instanța de recurs menționează cauzele: nr. 2ra-278/20, V. Sîmboteanu vs. Ministerul Justiției, intervenient accesoriu Procuratura Generală – (succesiv a deținut calitatea de învinuită, inculpată, fiind achitată prin sentință; a durat urmărirea penală și examinarea cauzei aproximativ 9 ani, a fost anunțată în căutare în cadrul urmăririi penale, la prezentarea acesteia, i s-a aplicat obligația de nepărsire a localității; a fost învinuită în comiterea unei infracțiuni grave)- a fost considerat rezonabil prejudiciu moral în cuantum de 50.000 de lei, în temeiul Legii nr.1545/1998; nr. 2ra-1302/22, Arman M. vs Ministerul Justiției, intervenient accesoriu Procuratura Generală – (succesiv a deținut calitatea de bănuit, învinuit, inculpat, fiind achitat prin sentință; a durat urmărirea penală și examinarea cauzei peste 7 ani, a fost anunțat în căutare în cadrul urmăririi penale cu reținere acestuia, fiind eliberat cu aplicarea obligației de nepărsire a țării; a fost învinuit inițial în comiterea unei infracțiuni grave, ulterior fiind pus sub învinuire pentru o infracțiune mai puțin gravă)- a fost considerat rezonabil prejudiciu moral în cuantum de 60.000 de lei, în temeiul Legii nr.1545/1998; 2ra-100/23 Leapin A. vs Ministerul Justiției, intervenient accesoriu Procuratura Generală – (a deținut calitatea de învinuit, a fost învinuit în comiterea unei infracțiuni grave, fiind scos de sub urmărire penală prin ordonanță, a durat urmărirea penală aproximativ 5 ani, reținut pentru 72 de ore și plasat în izolator de detenție preventivă)- a fost considerat rezonabil prejudiciu moral în cuantum de 50.000 de lei, în temeiul Legii nr.1545/1998; nr. 2ra-911/23, Potîrniche O. vs Ministerul Justiției, intervenient accesoriu Procuratura Generală – (succesiv a deținut calitatea de bănuit, învinuit, inculpat, fiind achitat prin sentință; a fost învinuit în comiterea unei infracțiuni deosebit de grave; a durat urmărirea penală și examinarea cauzei peste 7 ani, a fost aplicată măsură preventivă-obligația de nepărsire a localității și țării)- a fost considerat rezonabil prejudiciu moral în cuantum de 50.000 de lei, în temeiul Legii nr.1545/1998.

113. Prin raportare la practica judiciară amintită, Completul de judecată al Curții Supreme de Justiție observă că instanțele naționale au acordat despăgubiri între 50.000 de lei și 60.000 de lei, în funcție de gravitatea acuzațiilor, măsurile preventive aplicate, durata procedurilor, intensitatea ingerinței în drepturile fundamentale și existența unor consecințe probatorii dovedite.

114. În consecință, Completul de judecată apreciază că o compensație de 60.000 de lei reprezintă o reparație echitabilă, suficientă și proporțională, fiind pe deplin în concordanță atât cu standardele Curții Europene a Drepturilor Omului, cât și cu jurisprudența națională relevantă. Având în vedere principiile compensării echitabile și rezonabile a prejudiciului moral, reiterate, precum și suferințele morale, starea de stres și frustrare cauzate reclamantului, instanța de recurs reiterează că suma de 60.000 de lei, cu titlu de prejudiciu moral cauzat prin acțiunile ilicite ale organelor de urmărire penală, ale procuraturii și instanțelor judecătorești, constituie un quantum ce ar compensa suferințele avute și poate fi interpretată drept o satisfacție echitabilă pentru reclamant, totodată fiind corelativă și comparabilă cu jurisprudența Curții Europene a Drepturilor Omului, dar și cea națională în spețe similare. Această valoare patrimonială este suficientă pentru a oferi reclamantului satisfacție morală pentru prejudiciile morale suferite, cu respectarea principiului proporționalității și a justului echilibru între natura valorilor nepatrimoniale lezate și sumele acordate. Scopul acordării daunelor morale constă în realizarea, în primul rând, a unei satisfacții morale pentru suferințele de același ordin, și nu a unei satisfacții patrimoniale.

115. De asemenea, instanța de recurs precizează că în temeiul art. 11 alin.(1) lit.d) din Legea nr. 1545/1998, o condiție pentru determinarea măririi compensației prejudiciului moral reprezintă durata urmăririi penale, precum și durata examinării cauzei penale în instanța de judecată, care, la caz, a durat aproximativ 10 ani.

116. Suplimentar, instanța de recurs notează că pentru termenul desfășurării urmăririi penale, examinării cauzei penale, reclamantului/recurent i-a fost reparat prejudiciul moral în baza Legii privind repararea de către stat a prejudiciului cauzat prin încălcarea dreptului la judecarea în termen rezonabil a cauzei sau a dreptului la executarea în termen rezonabil a hotărârii judecătorești nr. 87 din 21 aprilie 2011. În virtutea art. (1) alin.(1) din Legea enunțată, scopul prezentei legi este crearea în Republica Moldova a unui remediu intern eficient de apărare a dreptului la judecarea în termen rezonabil a cauzei și a dreptului la executarea în termen rezonabil a hotărârii judecătorești. Astfel, prin decizia din 12 august 2020 a Curții Supreme de Justiție, în cauza nr. 2ra-716/20, s-a constatat faptul încălcării dreptului lui Mircea Plăcintă la judecarea în termen rezonabil a cauzei penale de învinuire

a acestuia în comiterea infracțiunii prevăzute de art. xxxxx din Codul penal și s-a încasat de la bugetul de stat, prin intermediul Ministerului Justiției al Republicii Moldova, în beneficiul lui Mircea Plăcintă suma de 60 000 de lei cu titlu de prejudiciu moral. Instanța de recurs în motivarea deciziei sale a reținut că termenul a început să curgă din data de 12 decembrie 2008, când a parvenit în Comisariatul de Poliție Ștefan Vodă materialele de la ÎMMR „Rocar” pe faptul sustragerii a 1855 m. de țevă, în valoare de 192.481,8 lei și pretinsa implicare a lui Mircea Plăcintă în sustragerea țevelor menționate. Iar procedura penală în privința lui Mircea Plăcintă s-a desfășurat în perioada 12 decembrie 2008 – 13 noiembrie 2018 (data emiterii deciziei irevocabile a Curții Supreme de Justiție), adică 9 ani și 11 luni.

117. În circumstanțele reliefate supra, deși repararea prejudiciului moral în temeiul Legii nr. 87/2011 nu exclude repararea prejudiciului moral prin prisma criteriului enunțat în art. 11 alin.(1) lit.d) din Legea nr. 1545/1998, instanța de recurs în baza principiilor compensării rezonabile și echitabile a prejudiciului moral, consideră necesar de a diminua cuantumul prejudiciului moral încasat de instanțele ierarhic inferioare de la 100.000 de lei la 60.000 de lei, luând în considerare și jurisprudența națională constantă. La caz, nu se exclude existența prejudiciului moral, în special că reclamantul/recurent, în final, a fost achitat. La fel, conform raportului de expertiză extrajudiciară nr. 18 din 22 martie 2021, s-a concluzionat că Mircea Plăcintă ca urmare a procesului penal privind învinuirea de comiterea infracțiunii prevăzute de art. xxxxx din Codul penal, a dezvoltat suferințe psihice și fizice, suportând un prejudiciu moral de grad înalt (Vol.I, f.d.74-92).

118. Legislația în vigoare obligă instanțele de judecată la determinarea cuantumului prejudiciului moral de a ține cont de criteriile stabilite de legiuitor, specificate în art. 11 alin.(1) din Legea nr.1545/1998, precum și de cel al echității constatat reflectat în jurisprudența CtEDO și cea națională.

119. La acest capitol, instanța de recurs reține și argumentele recurentului/pârât referitor la faptul că mărimea despăgubirilor trebuie stabilită astfel, încât acestea să aibă efect compensatoriu și nu trebuie să constituie nici sume excesive pentru autorii daunelor și nici venituri nejustificative pentru victimele daunelor, partea urmând să primească o satisfacție echitabilă pentru prejudiciul moral suferit.

120. În această ordine de idei, instanța de recurs relevă că practica judiciară constantă denotă că, aprecierea prejudiciului moral se face în raport cu criteriile amintite anterior, inserate în art. 11 din Legea nr. 1545/1998, iar suma apreciată să nu fie vădit disproporționată cu sumele acordate de Curtea Europeană. Or, ultima la acordarea prejudiciului moral ia în considerare măsurile preventive aplicate, caracterul restricționar, actele ce au dus la aplicarea arestului/detenției, legalitatea acestora inclusiv din perspectiva art. 5 din CEDO (a se vedea *inter alia* Ceaicovschi vs R. Moldova, hotărârea din

05 iulie 2018 (deținut în custodia statului 08 aprilie-08 octombrie 2015; arest la domiciliu 08 octombrie 04 noiembrie 2015) prejudiciu moral -10.000 de euro); Boicenco vs. Moldova, hotărârea din 27 septembrie 2011 (reținută la 01 iunie 2004, în lipsa unui proces-verbal de reținere, plasată în detenție provizorie, eliberată la 11 iunie 2004, prejudiciu moral 6.000 de euro), etc), însă la caz materialele cauzei atestă cu certitudine că ulterior anunțării în căutare reclamantul a fost reținut la 11 decembrie 2010, procesul-verbal de reținere început la ora 15:15 și finalizat la ora 15:20, conform mențiunii, audiat în calitate de învinuit (începutul la ora 16:15) și în aceeași zi a fost eliberat, iar despre aplicarea unei alte măsuri de reprimare nu se menționează (Vol.I, f.d.20-22).

121. Totodată, la determinarea mărimii compensației pentru prejudiciul moral, instanța de judecată ia în considerare atât aprecierea subiectivă privind gravitatea cauzării suferințelor psihice sau fizice, cât și datele obiective care certifică acest fapt, îndeosebi, importanța vitală a drepturilor personale nepatrimoniale și a bunurilor (viața, sănătatea, libertatea, inviolabilitatea locuinței, secretul personal și familial, onoarea, demnitatea și reputația profesională), nivelul (gradul) suportării de către persoana vătămată a suferințelor psihice sau fizice (lipsirea de libertate, pierderea sau limitarea capacității de muncă etc.), felul vinovăției (intenția, imprudența) persoanei care a cauzat prejudiciul.

122. Cu referire la alegațiile reclamantului/recurent precum că adoptarea unor hotărâri diferite în cauze similare constituie o discriminare a persoanelor și o diferență de tratament a persoanelor aflate într-o situație similară și faptul dat ar constitui o violare a articolului 14 din CEDO, iar suma despăgubirii morale acordată de instanțele ierarhic inferioare în legătură cu tragerea ilegală la răspundere penală, nu este una echitabilă în coraport cu suferințele psihice avute, instanța de recurs reiterează că în fiecare caz se ține de cont de condițiile enunțate în art. 11 din Legea nr. 1545/1998 raportate circumstanțelor speței. Deși la prima vedere ar fi o similitudine între cauze, însă fiecare dintre acestea sunt diferite prin detaliile spețelor analizate. Mai mult, un criteriu relevant este și rezonanța pe care a avut-o în societate informația despre învinuirea persoanei.

123. Prin prisma celor enunțate și ținând cont de criteriul echității, care presupune că despăgubirile pentru prejudiciul moral trebuie să fie juste, raționale și echitabile, adică trebuie stabilite în așa fel, încât să asigure efectiv o compensare suficientă și nicidecum exagerată a prejudiciului moral cauzat, fiind menținut echilibrul între daunele efectiv pricinuite și suma acordată, instanța consideră că suma de 60.000 de lei va constitui o satisfacție echitabilă pentru reclamant în circumstanțele speței. De altfel, scopul satisfacției echitabile este de a repara prejudiciul cauzat reclamantului ca urmare a evenimentelor contrare Convenției (Scozzari și Giunta împotriva

Italiai, 13 iulie 2000, p. 248-250). CtEDO a reiterat că scopul sumelor acordate cu titlu de satisfacție echitabilă este de a asigura repararea exclusivă a prejudiciilor suferite de către părțile interesate, în măsura în care acestea constituie o consecință a încălcării care nu poate fi remediată în alt mod. Scopul despăgubirilor acordate de Curte cu titlu de daune morale este recunoașterea încălcării unui drept fundamental care a cauzat un prejudiciu moral, ca de exemplu suferința fizică sau psihică, și acestea sunt cifrate astfel încât să reflecteze cu aproximație gravitatea acestui prejudiciu. Prin urmare, legătura de cauzalitate între încălcarea invocată și daunele morale poate fi prezumată, fără ca reclamantul să aibă obligația de furniza probe suplimentare ale suferinței lor.

124. Susținerile reclamantului, în sensul că acțiunile desfășurate în perioada urmăririi penale i-au lezat drepturile și că vătămarea acestor drepturi rezidă într-un prejudiciu moral, nu pot fi negate, corespund realității și sunt întemeiate. Totuși, în circumstanțele speței, acestea nu justifică existența și întinderea unui prejudiciu moral conform solicitărilor în cuantum de 1.000.000 de lei, precum cel încasat de către instanțele ierarhic inferioare în mărime de 100.000 de lei. Scopul acordării daunelor morale constă în realizarea, în primul rând, a unei satisfacții morale pentru suferințele de același ordin, dar nu a unei satisfacții patrimoniale. În opinia instanței de recurs, suma de 60.000 de lei este în măsură să atenueze suferințele psihice și fizice cauzate reclamantului, fiind o despăgubire echitabilă și corespunzătoare criteriilor de despăgubire stabilite de Curtea Europeană a Drepturilor Omului prin jurisprudența sa.

125. Alte argumente invocate de recurenți, în susținerea poziției, nu pot fi reținute de către instanța de recurs, deoarece se axează pe circumstanțele care au fost constatate și elucidate pe deplin cu respectarea normelor de drept.

126. Curtea Europeană cu referire la art. 6§1 CEDO amintește că, potrivit jurisprudenței sale constante, hotărârile judecătorești trebuie motivate astfel încât să indice de o manieră suficientă motivele pe care se fondează.

127. Implicit, instanța de recurs a punctat doar motivele decisive pentru soluționarea prezentei cauze, ceea ce este admisibil prin prisma jurisprudenței CtEDO (a se vedea cauza *García Ruiz vs Spania* (Marea Cameră), 21 ianuarie 1999, § 26; *Moreira Ferreira vs Portugalia* (nr. 2) (Marea Cameră); 11 iulie 2017, § 84).

128. Coroborând circumstanțele ce preced, Completul de judecată al Curții Supreme de Justiție respinge recursul declarat de Mircea Plăcintă, reprezentat de avocatul Gheorghe Ionaș și admite recursul depus de Ministerul Justiției al Republicii Moldova cu modificarea deciziei instanței de apel și a hotărârii primei instanțe în partea încasării prejudiciului moral

prin diminuarea cuantumului acestuia până la 60.000 de lei, iar în rest le menține.

129. Ținând cont de cele expuse și în temeiul art. 442, art.444, art. 445 alin. (1) lit. e), alin.(3) din Codul de procedură civilă,

COMPLETUL, CU UNANIMITATE DE VOTURI,

Respinge recursul declarat de Mircea Plăcintă, reprezentat de avocatul Gheorghe Ionaș.

Admite recursul depus de Ministerul Justiției al Republicii Moldova.

Modifică decizia din 10 octombrie 2023 a Curții de Apel Chișinău și hotărârea din 02 februarie 2023 a Judecătoriei Chișinău, sediul Centru, corectată prin încheierea din 03 februarie 2023 a Judecătoriei Chișinău, sediul Centru, în cauza civilă intentată la cererea de chemare în judecată depusă de Mircea Plăcintă împotriva Ministerului Justiției al Republicii Moldova, intervenient accesoriu Procuratura Generală a Republicii Moldova, cu privire la repararea prejudiciului material și moral cauzat prin acțiunile ilicite ale organelor de urmărire penală, ale procuraturii și ale instanțelor judecătorești, compensarea cheltuielilor de judecată, în partea încasării prejudiciului moral prin diminuarea cuantumului acestuia de la 100.000 de lei (una suta mii lei) la 60.000 de lei (șaizeci mii lei).

În rest, menține decizia din 10 octombrie 2023 a Curții de Apel Chișinău și hotărârea din 02 februarie 2023 a Judecătoriei Chișinău, sediul Centru, corectată prin încheierea din 03 februarie 2023 a Judecătoriei Chișinău, sediul Centru.

Decizia este irevocabilă.

Președinte

Stela Procopciuc

Judecători

Gheorghe Stratulat

Elena Croitor